Dag-Inge Øien og Marte Fandrem

Revidering av skjøtselsplaner for slåttemyr i landskapet vest for Rosåsen, Høylandet

NTNU Vitenskapsmuseet
naturhistorisk notat 2017-12

NTNU
Vitenskapsmuseet

NTNU Vitenskapsmuseet naturhistorisk notat 2017-12

Dag-Inge Øien og Marte Fandrem

Revidering av skjøtselsplaner for slåttemyr i landskapet vest for Rosåsen, Høylandet

NTNU
Vitenskapsmuseet

NTNU Vitenskapsmuseet naturhistorisk notat

Dette er en elektronisk serie fra 2013 som erstatter tidligere Botanisk notat og Zoologisk notat. Serien er ikke periodisk, og antall nummer varierer per år. Notatserien benyttes til rapportering fra mindre prosjekter og utredninger, datadokumentasjon, statusrapporter, samt annet materiale som ikke har en endelig bearbeidelse.

Tidligere utgivelser: http://www.ntnu.no/web/museum/publikasjoner

Referanse
Øien, D.-I. og Fandrem, M. 2017. Revidering av skjøtselsplaner for slåttemyr i landskapet vest for Rosåsen, Høylandet. – NTNU Vitenskapsmuseet naturhistorisk notat 2017-12: 1-43.

Trondheim, desember 2017

Utgiver
NTNU Vitenskapsmuseet
Institutt for naturhistorie
7491 Trondheim
Telefon: 73 59 22 80
e-post: post@vm.ntnu.no

Ansvarlig signatur
Torkild Bakken (instituttleder)

Publiseringstype
Digitalt dokument (pdf)

Forsidefoto
Fra Karienget. Foto: M. Fandrem 17.08.2017

www.ntnu.no/museum

ISBN 978-82-8322-121-3
ISSN 1894-0064

Sammendrag

Øien, D.-I. & Fandrem, M. Revidering av skjøtselsplaner for slåttemyr i landskapet vest for Rosåsen, Høylandet. – NTNU Vitenskapsmuseet naturhistorisk notat 2017-12: 1-43.

Myrområdene vest for Rosåsen i Høylandet kommune (inkludert Hattmoenget naturreservat) inneholder store arealer med slåttemyr. Skjøtsel av slåttemyrene har pågått siden 2005. I 2012 ble det utarbeidet skjøtselsplaner for fire delområder og et mer systematisk skjøtselsarbeid startet. I tillegg ble det lagt ut faste prøveflater i slåttemyr for å følge effekten av slått på vegetasjonssammensetningen over tid.

Arbeidet i 2017 besto i en evaluering av skjøtselen som er gjennomført og en revidering av skjøtselsplanene. I tillegg til befaring av delområdene ble LiDAR-bilder over området gjennomgått for registrering av krattoppslag og de faste prøveflatene ble omanalysert. Det ble konkludert med at skjøtselen som er gjennomført har fungert etter hensikten.

De reviderte skjøtselsplanene legger opp til at skjøtselen i delområdene videreføres, og utvides noe både på Hattmoenget, Sjurdenget og Karienget. I tillegg foreslås det at restaureringen av Korsnesmyra fullføres i 2018. Utover det vil skjøtselen framover i hovedsak være rettet mot å holde slåttearealet i delområdene ved like.

Nøkkelord: bakkemyr - brunskjene - faste prøveflater – LiDAR - myrvegetasjon - rikmyr - slått - vegetasjonsanalyser

Dag-Inge Øien og Marte Fandrem, NTNU Vitenskapsmuseet, Institutt for naturhistorie, NO-7491 Trondheim

Innhold

Sammendrag 3
Forord 5
1 Innledning 6
2 Oversikt over gjennomført skjøtsel og planen videre 7
3 Effekt av gjennomførte tiltak 9
3.1 Befaring og analyse av LiDAR-bilder 9
3.2 Vegetasjonsundersøkelser 10
4 Referanser 14
Vedlegg 1 Samlet oversikt over vegetasjonsanalysene 15
Vedlegg 2 Skjøtselsplan for Hattmoenget og Korsnesmyra 20
Vedlegg 3 Skjøtselsplan for Heisjan 26
Vedlegg 4 Skjøtselsplan for Åsenget og Rosåsenget 32
Vedlegg 5 Skjøtselsplan for Karienget og Sjurdenget 38

Forord

Undersøkelsene i Rosåsen-området ble gjort på forespørsel fra Høylandet kommune, og er en direkte oppfølging av tidligere undersøkelser som er utført av NTNU Vitenskapsmuseet, Institutt for naturhistorie (INH)i området. Prosjektleder hos INH har vært senioringeniør Dag-Inge Øien. Avdelingsingeniør Marte Fandrem har bidratt i alle faser av prosjektet. Takk til Johan Romstad for informasjon om gjennomført skjøtsel. Takk også til forsker Anders Lyngstad for hjelp ved sluttføring av rapporten. Kontaktperson hos Høylandet kommune har vært jordbrukssjef Eystein Fiskum.

Trondheim, desember 2017

Dag-Inge Øien

1 Innledning

Myrområdene vest for Rosåsen i Høylandet kommune inneholder store arealet med slåttemyr. Markaslåtten var svært viktig på Høylandet og hadde et stort omfang som ellers i Trøndelag. Den første jordbrukstellingen fra 1907 viser at det i Trøndelagsfylkene var 526 km^2 med utmarksslått (ca. 2 % av landarealet). Dette er nok mindre enn i siste halvdel av 1800-tallet da omfanget av utmarksslåtten var størst, men illustrerer hvor viktig utmarksslåtten var. Kulturhistoria og omfanget av utmarksslåtten for Rosåsen-området er dokumentert av Romstad (2002, 2011).

Botaniske undersøkelser i Rosåsen-området har blitt gjort i flere omganger. Viktigst er det som er gjort i forbindelse med landsplan for myrreservater (Moen et al. 1983), kulturlandskapsundersøkelser i 1995 (Nilsen 1996), og ikke minst slåttemyrundersøkelser med forslag til skjøtsel (Moen & Nilsen 2005). I 2012 ble det så utarbeidet skjøtselsplaner for fire delområder og vegetasjonskart av et om lag 4000 daa stort område, inkludert Hattmoenget naturreservat (Lyngstad 2012). I tillegg ble det lagt ut faste prøveflater i slåttemyr for å følge effekten av slått på vegetasjonssammensetningen over tid.

Skjøtsel av slåttemyrene i området vest for Rosåsen har pågått siden 2005 (Lyngstad 2012), men et mer systematisk skjøtselsarbeid startet i 2012 på bakgrunn av skjøtselsplanene som ble utarbeidet. Planene skulle revideres etter fem år, og dette er bakgrunnen for arbeidet som er gjort i 2017 og som rapporteres her.

2 Oversikt over gjennomført skjøtsel og planen videre

De fire delområdene prioritert for skjøtsel, og hvor egne skjøtselsplaner er utarbeidet, omfatter: 1) Hattmoenget og Korsnesmyra, 2) Heisjan, 3) Rosåsenget og Åsenget, 4) Karienget og Sjurdenget.

Tabell 1 gir en oversikt over gjennomførte skjøtselstiltak ved Rosåsen gjennom den forrige skjøtselsplanperioden. Skjøtselen har i all hovedsak blitt gjennomført etter planen, med noe av arbeidet ble fordelt over to år i stedet for ett der det har vist seg nødvendig. Ved rydding og slått er alt ryddingsavfall og gras fraktet ut av området. Siden vi ikke har tilgang på detaljerte kart over skjøtta areal er arealtallene i tabell 1 omtrentlige. Tallene er også en del lågere enn det som ble angitt i skjøtselsplanene fra 2012, men kontrollert mot kart virker disse noe høge. Hovedgrunnen til dette antar vi skyldes at tallene som ble oppgitt i skjøtselsplanen var brutto skjøtselsareal, mens våre tall er tilnærmet netto skjøtselsareal.

Første fase av skjøtselen, som omfatter rydding og restaureringsslått, er stort sett gjennomført i alle delområder, med unntak av halve Korsnesmyra, som vil bli gjennomført i 2018. I tillegg er det ønskelig at skjøtselsarealet utvides noe ved rydding der dette fortsatt er overkommelig uten større tiltak. Dette bør gjennomføres i 2018 og 2019, og gjelder både Hattmoenget, Sjurdenget og Karienget (tabell 1). I hovedsak kan likevel skjøtselen framover rettes mer mot langsiktig vedlikehold av slåttearealet i delområdene, med mindre fokus på rydding. Reviderte skjøtselsplaner for de fire delområdene er gjengitt i vedleggene 2-5.

Tabell 1. Oversikt over gjennomført skjøtsel i årene 2012-2017 og forslag til skjøtselstiltak for perioden 2018-2027 i delområdene vest for Rosåsen. Alle arealtall er omtrentlige. * Tynning av trær langs vegen i perioden 2018-2027 gjøres ved anledning.

År	Hattmoenget	Korsnesmyra	Heisjan	Åsenget og Rosåsenget *	Karienget	Sjurdenget nord	Sjurdenget sør	Slått	Rydding
2012			Rydding og slått, 15-20 daa	Rydding og slått 30 daa				50	15
2013							Rydding og slått, 40 daa	40	+
2014			Slått, 20 daa	Rydding og slått 5-10 daa		Rydding og slått, 35 daa		60	10+
2015	Slått, ca. 25 daa Noe rydding							25	+
2016			Slått i øst, 10 daa	Slått, 5-10 daa	Slått, 20 daa Rydding, 15 daa	Slått, 35 daa		75	15
2017		Rydding og slått, 15 daa	Slått i vest, 10 daa					25	+
2018		Slått, 20 daa Rydding 10 daa,	Slått, øst, 10 daa, Rydding 2 daa				Slått, 25 daa Rydding, 5 daa	55	17
2019	Slått, 40 daa Rydding 10 daa		Slått, vest 10 daa Rydding 1-2 daa		Rydding i sør, mot elva, 5 daa?	Slått, 30 daa Rydding, 5 daa		80	22
2020		Slått kanter, 5 daa	Slått, øst, 10 daa		Slått, 50 daa			65	
2021	Slått kanter, 5 daa		Slått, vest 10 daa	Slått, 30 daa Rydding 2 daa			Slått kanter, 5 daa	50	2
2022		Slått, 35 daa	Slått, øst, 10 daa			Slått kanter, 5 daa		50	
2023			Slått, vest 10 daa	Slått kanter, 5 daa	Slått kanter, 10 daa		Slått, 25 daa	50	
2024	Slått, 40 daa		Slått, øst, 10 daa			Slått, 30 daa		80	
2025		Slått kanter, 5 daa	Slått, vest 10 daa		Slått, 50 daa			65	
2026	Slått kanter, 5 daa		Slått, øst, 10 daa	Slås, 30 daa			Slått kanter, 5 daa	50	
2027		Slått, 35 daa	Slått, vest, 10 daa			Slått kanter, 5 daa		50	

3 Effekt av gjennomførte tiltak

Effekter av skjøtselstiltak ble befart i felt samt ved undersøkelser av LiDAR-bilder fra 2012 og 2016. I tillegg ble det gjennomført omanalyser av faste prøveflater for å få kunnskap om endringer i vegetasjonssammensetningen i noen viktige vegetasjonstyper på slåttemyr. Befaring og omanalyser av faste prøveflater ble gjort i perioden 15.-17. august 2017.

3.1 Befaring og analyse av LiDAR-bilder

Befaringen av skjøtselsområdene ga inntrykk av at skjøtselen så langt har vært vellykket. Det er svært lite krattoppslag på de skjøtta myrene og overflata er jevn og gir tydelig preg av å være skjøtta. Det samme inntrykket fikk vi ved gjennomgang av LiDAR-bildene. Det er tydelig å se at en god del kratt og trær har blitt ryddet siden oppstart, og det er også lett å se at overflata har blitt jevnere i de områdene som er skjøtta, f.eks. på Sjurdenget nord (figur 1). De største endringene i dekningen av trær og busker er på Heisjan (figur 2).

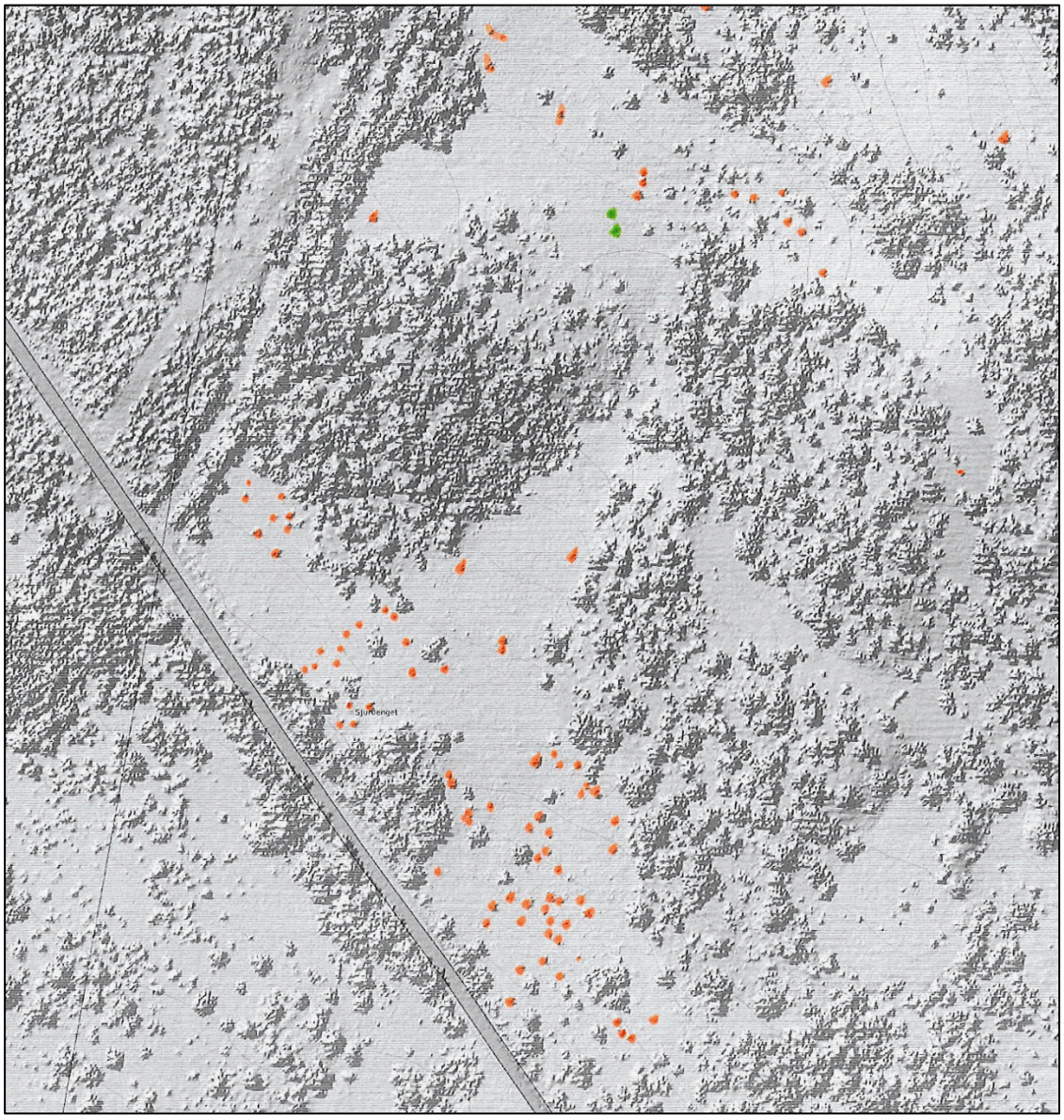

Figur 1. Endringer på Sjurdenget nord fra 2012 til 2016. Trær/busker som er borte (oransje) eller har kommet til (grønt) i 2016 er markert. LiDAR-bilde fra hoydedata.no.

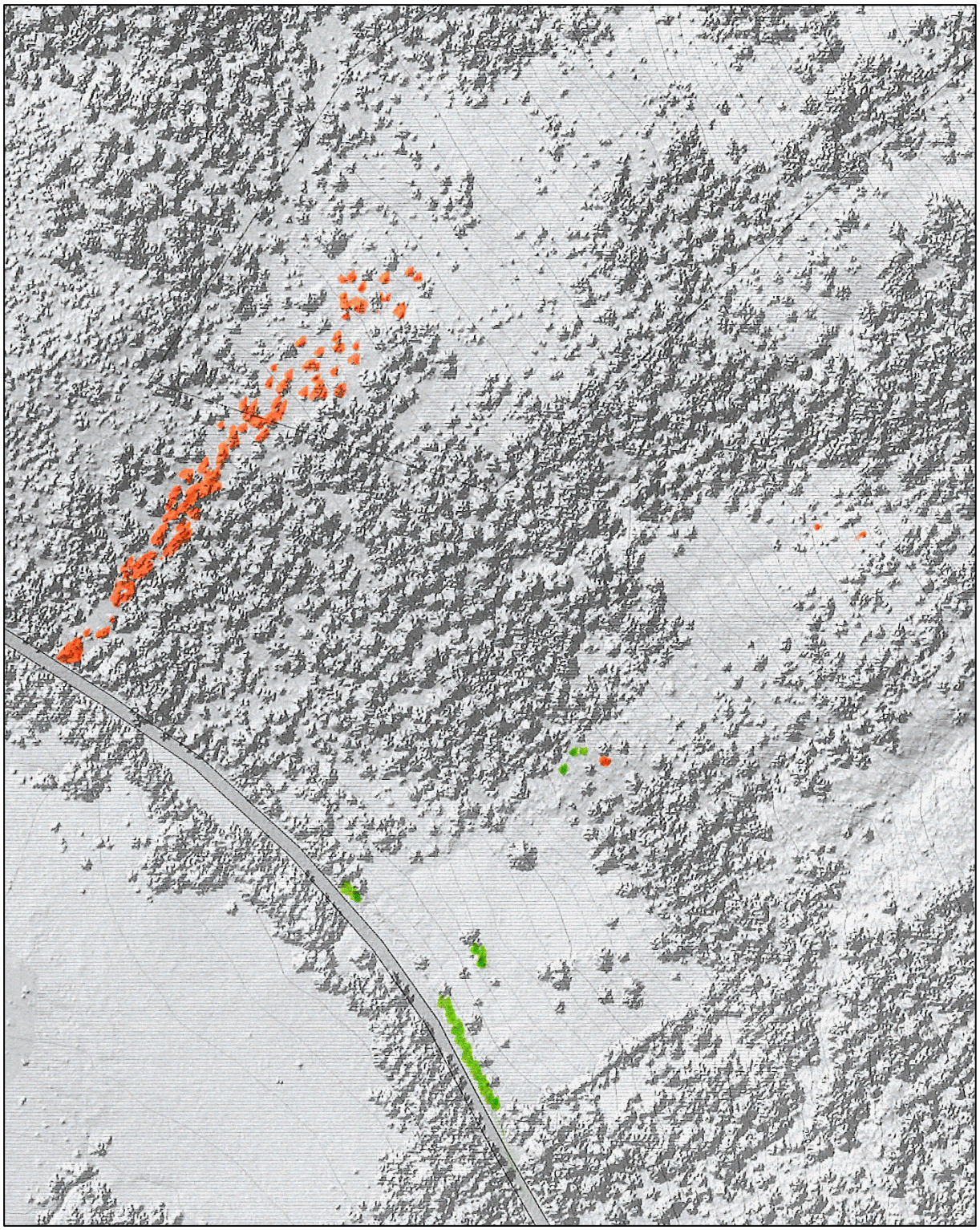

Figur 2. Endringer på Heisjan fra 2012 til 2016. Trær/busker som er borte (oransje) eller har kommet til (grønt) i 2016 er markert. LiDAR-bilde fra hoydedata.no.

3.2 Vegetasjonsundersøkelser

To prøvefelt (bestand) på 12 x 6 m ble etablert i 2011, og hvert prøvefelt har to prøveflater på 6 x 6 m, hvorav én slås og én ikke (figur 3). Den ytterste halve meteren i hver prøveflate er satt av som en buffer for å skjerme det indre 5 x 5 meters-kvadratet mot tråkk. Innenfor hver prøveflate ble tre 0,25

m²-ruter lagt ut og plassert tilfeldig, og dekning hos alle arter i busksjikt, feltsjikt og botnsjikt ble anslått. Dekning ble også anslått i hele prøveflata (25 m²) med samme metodikk. Ingen av prøveflatene hadde tresjikt. Se videre beskrivelse av plassering og metodikk i Lyngstad 2012. Alle 0,25- og 25 m²-ruter ble omanalysert i 2017 (tabell 2).

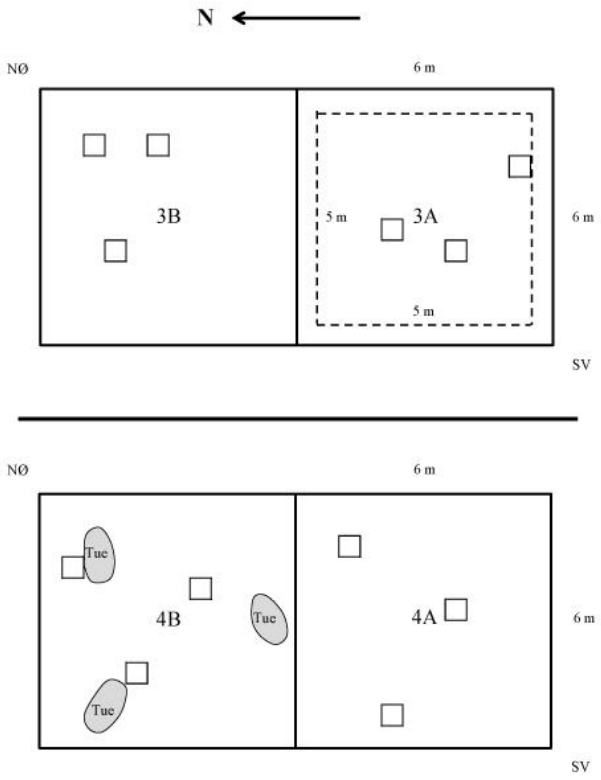

Figur 3. Skjematisk oversikt over prøvefelt 3 på Karienget og prøvefelt 4 i Heisjan. Begge prøvefeltene har to prøveflater, og prøveflatene 3A og 4B er referanser for gjengroing, mens 3B og 4A slås med samme intervall som myrene rundt. Buffersonen som skal skjerme mot tråkk er vist i 3A (lik for alle prøveflater), de analyserte 0,25 m²-rutene er vist i alle prøveflater, og tre tuer i 4B er avmerket.

Alle 0,25- og 25 m²-ruter ble omanalysert i 2017 (tabell 2 og vedlegg 1). Resultatene viser så langt svært små endringer fra 2011 som skyldes slåtten, men det kan se ut som det er en økning i forekomsten av forveda arter (lyng, busker og trær) i referanseflata i Heisjan. De største endringene er knyttet til botnsjiktet, men det ser ikke ut som disse er knyttet direkte til slått. Endringene kan vel så mye skyldes forskjeller mellom år (bl.a. ulikt analysetidspunkt; juli i 2011, august i 2017) og forskjeller mellom personene som har gjennomført analysene når det gjelder estimeringen av dekningen av artene.

Tabell 2. Vegetasjonsanalyser i 25 m² faste prøveflater på Karienget (3) og Heisjan (4) i 2011 og 2017. Resultater fra analysene av 0,25 m²-ruter som inngår i 25 m²-flatene er gjengitt i vedlegg 1. Analysene i 2011 ble gjort av A. Lyngstad (AL), analysene i 2017 av D.-I. Øien og Marte Fandrem (DIØ/MF). Dekningsgradskala for arter og sjikt: 1: finnes ikke i selve flata, men like inntil; 2: <1 %; 3: 1-3 %; 4: 3-6 %; 5: 6-12,5 %; 6: 12,5-25 %; 7: 25-50 %; 8: 50-75 %; 9: 75-100 %. Arter merket * forekommer kun i tuer i prøveflate 4B. Navn på arter følger Elven (2005) for karplanter og Frisvoll et al. (1995) for moser.

	Referanse		Slått		Slått		Referanse	
Prøveflate	**3A**	**3A**	**3B**	**3B**	**4A**	**4A**	**4B**	**4B**
Analysert av	**AL**	**DIØ/MF**	**AL**	**DIØ/MF**	**AL**	**DIØ/MF**	**AL**	**DIØ/MF**
År	**2011**	**2017**	**2011**	**2017**	**2011**	**2017**	**2011**	**2017**
Busksjikt (B) - dekning	0	0	0	0	0	2	4	4
Busksjikt (B) - snitthøgde/ maks. høgde						40/ 40		100/250
Feltsjikt (C) - dekning	8	8	7	8	8	8	7	8
Feltsjikt (C) - snitthøgde/ maks. høgde	/25	16/65	/20	14/58	-	20/ 70	-	20/ 105
Botnsjikt - dekning	7	9	7	9	8	9	8	8
Strø - dekning	8	6	8	6	8	7	8	8
Bar jord - dekning	0	0	0	2	0	0	0	0
Betula pubescens (B)					2	2	3	4
Juniperus communis (B)					1			
**Picea abies* (B)							3	2
Andromeda polifolia	2	2	2	2			2	
Betula pubescens (C)					2	2	2	2
**Calluna vulgaris*						2	2	3
Empetrum nigrum							2	4
**Picea abies* (C)						2	2	2
Pinus sylvestris (C)		2	2	2				2
**Vaccinium myrtillus*							2	2
Vaccinium uliginosum							2	2
**Vaccinium vitis-idaea*							2	2
Anemone nemorosa					2	2	2	2
**Angelica sylvestris*							2	
Bartsia alpina	4	2	3	3	4	3	4	4
Corallorhiza trifida						2		2
Dactylorhiza fuchsii					2	2	2	2
Dactylorhiza incarnata ssp. *incarnata*			2	2	2			
Dactylorhiza lapponica					2			
Dactylorhiza maculata						3	2	2
Drosera longifolia			2		2		2	
Drosera rotundifolia					2		2	
Epipactis helleborine					1			2
Equisetum palustre	2	3	2	2	2	2	2	2
Euphrasia wettsteinii	3	2	2	2	2	2	2	2
Galium boreale							2	2
Geranium sylvaticum					2	2	2	2
Huperzia selago							2	2
Listera ovata					2		2	2
Narthecium ossifragum	3	3	4	3	4	5	4	5
Parnassia palustris					2	2	2	2
Pinguicula vulgaris	2	3	2	2	2	2	2	2
Platanthera bifolia		2	1					
Potentilla erecta	4	4	3	3	4	5	4	4
**Ranunculus acris*							2	
Saussurea alpina		2	2		4	3	3	3
Selaginella selaginoides	2	3	2	3	2	2	3	3
Succisa pratensis	5	4	4	3	6	5	6	6
Tofieldia pusilla	2	2		2	2	2	2	2
Trientalis europaea			2		2		2	2
Viola palustris							2	
Carex capillaris						2	2	2
Carex dioica	2	3	2	3	2	3	2	3
Carex echinata				2	2	3	2	2
Carex flava					2	3	2	2
Carex flava x hostiana					2			
Carex hostiana	5	5	4	4			2	
Carex lasiocarpa		2	2	2				
Carex limosa	2	2	2	2				
Carex nigra						2		
Carex panicea	3	4	3	3	3	4	3	3
**Carex vaginata*					2		3	2
Eriophorum angustifolium	2	2	2	2	4	3	3	3
Eriophorum latifolium	3	2	3	3	3	3	3	3
Festuca ovina	2		2	2	2		2	
Juncus alpinoarticulatus					2	3	2	2
Molinia caerulea	6	4	6	4	6	5	6	5
Nardus stricta					2	2	3	2
Schoenus ferrugineus	4	4	3	3				

Prøveflate	Referanse		Slått		Slått		Referanse	
	3A	3A	3B	3B	4A	4A	4B	4B
Analysert av	AL	DIØ/MF	AL	DIØ/MF	AL	DIØ/MF	AL	DIØ/MF
År	2011	2017	2011	2017	2011	2017	2011	2017
Trichophorum alpinum		2	2	2	2		2	
Trichophorum cespitosum	6	5	5	4	5	5	4	5
Campylium stellatum	7	8	6	8	8	8	7	7
**Dicranum* sp.						2	2	2
Fissidens adianthoides		2	2	3	2	2	3	3
Hylocomiastrum pyrenaicum					6	5	6	4
**Hylocomium splendens*							2	2
Hypnum sp.					6		6	
Loeskypnum badium cf.	2	2	6	2				
**Pleurozium schreberi*							2	2
Rhytidiadelphus loreus					5	2	2	2
Scorpidium cossonii/revolvens	4	4	4	6	4	4	5	5
Sphagnum spp.	2	5	3	3				
Sphagnum subnitens/warnstorfii					6	5	5	4
Aneura pinguis				3	4	2	3	2
Barbilophozia rutheana	3	3	5			2	3	3
Barbilophozia sp.	2			2			2	
Gymnocolea borealis	2	2	2		2	2	2	2
Scapania irrigua					2	2	2	2
Ptilidium ciliare						2		
**Cladonia* spp.								2

4 Referanser

Lyngstad, A. 2012. Kartlegging av vegetasjon og skjøtselsplan for slåttemyr ved Rosåsen på Høylandet. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot. Ser. 2012-2: 1-58.

Elven, R. (red.) 2005. Johannes Lid og Dagny Tande Lid. Norsk flora. 7. utgåve. – Samlaget, Oslo. 1230 s.

Frisvoll, A.A., Elvebakk, A., Flatberg, K.I. & Økland, R.H. 1995. Sjekkliste over norske moser. Vitskapleg og norsk namneverk. – NINA Temahefte 4: 1-104.

Moen, A. & Nilsen, L.S. 2005. Botaniske verneverdier for slåttemyr og forslag til skjøtsel av kulturlandskap vest for Rosåsen, Høylandet. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot Ser. 2005-4: 1-23.

Moen, A. et al. 1983. Myrundersøkelser i Nord-Trøndelag i forbindelse med den norske myrreservatplanen. – K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Rapp. bot. Ser. 1983-1: 1-160.

Nilsen, L.S. 1996. Registrering av utvalgte kulturlandskap i Nord-Trøndelag. Sluttrapport for ”Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap” for Nord-Trøndelag fylke. – Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Miljøvernavd. Rapp. 1996-3: 1-133.

Romstad, H. 2002. Skjøtselsplan for gammel kulturmark på Romstad. Gnr 101 Bnr 1. Høylandet. – Upubl. manuskript til Høgskolen i Sogn og Fjordane. 43 s.

Romstad, H. 2011. Utmarksslått og setring på Romstad, Høylandet. Upubl. manuskript.

Vedlegg 1 Samlet oversikt over vegetasjonsanalysene

Vegetasjonsanalyser på Karienget (prøvefelt 3, to prøveflater) og i Heisjan (prøvefelt 4, to prøveflater) i 2011 og 2017. I hvert prøvefelt er det gjort analyser av seks 0,25 m^2-ruter (tre i hver prøveflate) samt en analyse av 25 m^2-prøveflatene i tillegg (TOT i tabellen). Dekningsgradskala for arter og sjikt: 1: finnes ikke i selve flata, men like inntil; 2: <1 %; 3: 1-3 %; 4: 3-6 %; 5: 6-12,5 %; 6: 12,5-25 %; 7: 25-50 %; 8: 50-75 %; 9: 75-100 %. Arter som blomstrer er angitt med "f" (bak dekningsgrad), og arter merket * forekommer kun i tuer i prøveflate 4B. Analysene i 2011 ble gjort av A. Lyngstad (AL), analysene i 2017 av D.-I. Øien og Marte Fandrem (DIØ/MF). Navn på arter følger Elven (2005) for karplanter og Frisvoll et al. (1995) for moser.

Prøveflate	**3A**								**3A**								**3B**								**3B**							
Analysert av	AL								DIØ + MF								AL								DIØ + MF							
Dato	21.07.2011								16.08.2017								21.07.2011								16.08.2017							
Rute	1		2		3		TOT		1		2		3		TOT		4		5		6		TOT		4		5		6		TOT	
Areal	1/4 m²		1/4 m²		1/4 m²		25 m²		1/4 m²		1/4 m²		1/4 m²		25 m²		1/4 m²		1/4 m²		1/4 m²		25 m²		1/4 m²		1/4 m²		1/4 m²		25 m²	
Busksjikt (B) - dekning	0		0		0		0		0		0		0		0		0		0		0		0		0		0		0		0	
Busksjikt (B) - snitthøgde/ maks. høgde																																
Feltsjikt (C) - dekning	8		8		8		8		8		8		8		8		7		7		7		7		7		8		7		8	
Feltsjikt (C) - snitthøgde/ maks. høgde	/25		/25		/20		/25		16/ 40		16/ 35		15/ 35		16/ 65		/20		/25		/20		/20		13/ 45		15/ 28		14/ 50		14/ 58	
Botnsjikt - dekning	6		7		8		7		9		8		9		9		7		7		8		7		8		9		9		9	
Strø - dekning	8		8		8		8		5		7		5		6		8		9		8		8		6		6		7		6	
Bar jord - dekning	0		0		0		0		0		0		0		0		0		0		0		0		0		0		0		2	
Andromeda polifolia	2		2		2		2		3		2		2		2								2								2	
Pinus sylvestris (C)															2		2		2		2		2		2		2		2		2	
Bartsia alpina					4		4	f					3		2				1		2		3	f			2		2		3	
Dactylorhiza incarnata ssp. *incarnata*																							2	f	2				2		2	
Drosera longifolia																					1		2	f								
Equisetum palustre	2		2	f	2	f	2	f	2		3		3		3		2	f	2	f	2	f	2	f	2		2		2		2	
Euphrasia wettsteinii	2	f	2	f	3	f	3	f	2		2		3		2		2	f	2	f	2	f	2	f	2		2		2		2	
Narthecium ossifragum	3		4				3	f	3	f	3	f			3	f	5	f	3		3		4	f	3	f	3	f	4	f	3	f
Pinguicula vulgaris	2		2		2		2		4	f	2		2		3		2				2		2		2		2		2		2	
Platanthera bifolia									2						2								1									
Potentilla erecta	4	f	4	f	4	f	4	f	4	f	3	f	4	f	4	f	4	f	3	f	3		3	f	3	f	3	f	2		3	
Saussurea alpina															2								2									

Prøveflate	3A								3A								3B								3B							
Analysert av	AL								DIØ + MF								AL								DIØ + MF							
Dato	21.07.2011								16.08.2017								21.07.2011								16.08.2017							
Rute	1		2		3		TOT		1		2		3		TOT		4		5		6		TOT		4		5		6		TOT	
Areal	1/4 m²		1/4 m²		1/4 m²		25 m²		1/4 m²		1/4 m²		1/4 m²		25 m²		1/4 m²		1/4 m²		1/4 m²		25 m²		1/4 m²		1/4 m²		1/4 m²		25 m²	
Selaginella selaginoides	2		2		2		2		2		3		3		3		2		2		2		2		3		3		2		3	
Succisa pratensis	6		5	f	2		5	f	5		3		3	f	4	f	4		2		2		4	f	4		4		2		3	f
Tofieldia pusilla	2				2		2	f	2		2		2		2	f	2		2		2				2		2		2		2	f
Trientalis europaea																	2						2									
Carex dioica							2		3		3		3		3		2		2		2		2		3		3		3		3	
Carex echinata																															2	f
Carex hostiana	5	f	5	f	4	f	5	f	5		5		5		5	f	4	f	4	f	5	f	4	f	4		6		4		4	f
Carex lasiocarpa															2		2				2		2						2		2	
Carex limosa					2		2	f					2		2						3		2				2		2		2	
Carex panicea	3		4		4		3	f	4		4		4		4		3		3		2		3	f	4	f	3		2		3	
Eriophorum angustifolium							2	f	2		3		2		2	f	2		2		3	f	2	f					2		2	
Eriophorum latifolium					3		3	f			3		4		2		3		3		3		3	f	4		3		2		3	f
Festuca ovina	2		2		2		2																2								2	
Molinia caerulea	6	f	6	f	5	f	6	f	5		3	f	4		4	f	6	f	5	f	5	f	6	f	3		4		4		4	f
Schoenus ferrugineus	6	f			6	f	4	f	3				4		4		1		1		1		3	f	2				2		3	
Trichophorum alpinum															2						2		2		3						2	
Trichophorum cespitosum	5	f	6	f	6	f	6	f	5		5		5		5		5		5		4		5		4		4		5		4	
Campylium stellatum	6		7		8		7		9		8		9		8		4		6		7		6		6		7		8		8	
Fissidens adianthoides											2		2		2		2		4				2		2		3				3	
Loeskypnum badium cf.	2				2		2						2		2		7		5		6		6		3				2		2	
Scorpidium cossonii/revolvens	3		3		4		4		4		4		5		4		4		3		5		4		7		5		4		6	
Sphagnum spp.			2		2		2		4		2				5				6				3				6				3	
Barbilophozia rutheana	2		3		3		3		3		3		2		3		5		6		6		5		4		3		3		3	
Barbilophozia sp.	2						2																									
Gymnocolea borealis	2		2		3		2		2		2				2		2		2		2		2		2						2	

Prøveflate	**4A**																															
Analysert av	AL								DIØ + MF								AL								DIØ + MF							
Dato	22.07.2011								17.08.2017								22.07.2011								17.08.2017							
Rute	1		2		3		TOT		1		2		3		TOT		4		5		6		TOT		4		5		6		TOT	
Areal	1/4 m²		1/4 m²		1/4 m²		25 m²		1/4 m²		1/4 m²		1/4 m²		25 m²		1/4 m²		1/4 m²		1/4 m²		25 m²		1/4 m²		1/4 m²		1/4 m²		25 m²	
Busksjikt (B) - dekning	0		0		0		0		0		0		0		2		0		0		0		4		0		0		0		4	
Busksjikt (B) - snitthøgde/ maks. høgde															40/ 40																100/ 250	
Feltsjikt (C) - dekning	8		8		9		8		9		8		9		8		7		7		8		7		8		8		8		8	
Feltsjikt (C) - snitthøgde/ maks. høgde	/30		/25		/30		-		22/ 40		18/ 35		16/ 55		20/ 70		/25		/25		/25		-		20/ 55		18/ 60		24/ 70		20/ 105	
Botnsjikt - dekning	9		9		8		8		8		9		8		9		9		8		7		8		8		8		7		8	
Strø - dekning	8		7		7		8		8		7		7		7		8		9		9		8		8		8		8		8	
Bar jord - dekning	0		0		0		0		0		0		0		0		0		0		0		0		0		0		0		0	
Andromeda polifolia																	2						2									
Betula pubescens (B)							2								2								3								4	
Betula pubescens (C)							2				2				2		2						2								2	
**Calluna vulgaris*															2								2								3	
Empetrum nigrum																			2				2		2		2				4	
Juniperus communis (B)							1																									
**Picea abies* (B)																							3								2	
**Picea abies* (C)													2		2								2						2		2	
Pinus sylvestris (C)																															2	
**Vaccinium myrtillus*																							2								2	
Vaccinium uliginosum																			3				2				3				2	
**Vaccinium vitis-idaea*																					1		2						2		2	
Anemone nemorosa	2				2		2		2						2		2						2								2	
**Angelica sylvestris*																							2									
Bartsia alpina	2		5	f	2		4	f	2		2		3		3		3	f			4		4	f	3				4		4	
Dactylorhiza fuchsii			2		2		2	f	2				2		2		1		2		3	f	2	f					2		2	
Dactylorhiza incarnata ssp. incarnata	1		2				2																									
Dactylorhiza lapponica	2						2																									
Dactylorhiza maculata													2		3	f	2	f					2	f							2	
Drosera longifolia							2	f															2	f								
Drosera rotundifolia							2	f															2	f								
Epipactis helleborine							1																				2				2	

Prøveflate	4A																4B															
Analysert av	AL								DIØ + MF								AL								DIØ + MF							
Dato	22.07.2011								17.08.2017								22.07.2011								17.08.2017							
Rute	1		2		3		TOT		1		2		3		TOT		4		5		6		TOT		4		5		6		TOT	
Areal	1/4 m²		1/4 m²		1/4 m²		25 m²		1/4 m²		1/4 m²		1/4 m²		25 m²		1/4 m²		1/4 m²		1/4 m²		25 m²		1/4 m²		1/4 m²		1/4 m²		25 m²	
Equisetum palustre	2		2		2		2		2		2		2		2		2		2		2		2	f	2		2		2		2	
Euphrasia wettsteinii	2	f	2		2	f	2	f	2		2		2		2		2	f	2	f	2	f	2	f	2		2		2		2	
Galium boreale																							2	f							2	
Geranium sylvaticum	2		2				2		2						2		1		2				2								2	
Huperzia selago																	2						2								2	
Listera ovata							2	f															2	f			1				2	
Narthecium ossifragum	4	f	4		5		4	f	5	f	3		5	f	5	f	4		4		4		4	f	4	f	4	f	4		5	f
Parnassia palustris	2		1		2		2	f	2				2		2	f	2						2	f	2				2		2	f
Pinguicula vulgaris							2	f							2		2						2	f							2	
Potentilla erecta	4	f	4	f	5	f	4	f	5	f	5	f	5	f	5	f	4	f	4	f	5	f	4	f	4		4	f	5	f	4	f
**Ranunculus acris*																							2									
Saussurea alpina	3		4		4		4		4		3		5		3		2		2		4		3		2		2		5		3	
Selaginella selaginoides	2		2		2		2		2		2		2		2		2		4		4		3		3		4		2		3	
Succisa pratensis	3		5		7	f	6	f	5	f	2		6		5	f	6		6		5		6	f	6		6		6	f	6	f
Tofieldia pusilla							2	f			2				2		2		2				2	f							2	f
Trientalis europaea					2		2														2		2	f					2	f	2	f
Viola palustris																							2									
Corallorhiza trifida															2																2	
Carex capillaris											2				2								2	f	2						2	f
Carex dioica	2				2		2		4		2		4		3		2	f	2				2	f	3	f	4	f	3		3	f
Carex echinata	2	f	2	f	3	f	2	f	3		2	f	2		3	f	2	f					2	f					1		2	f
Carex flava							2	f					6		3						3	f	2	f			3		3	f	2	f
Carex flava x hostiana					5	f	2	f																								
Carex hostiana																							2	f								
Carex nigra															2																	
Carex panicea	3	f	3		4	f	3	f	4		4		4	f	4	f	3		3		2		3	f	4	f	3	f	2		3	f
**Carex vaginata*					3		2																3	f					2		2	
Eriophorum angustifolium	4		4		4		4	f	4		3		2		3		2		3		4		3	f			2		3		3	
Eriophorum latifolium			4	f			3	f			3				3		4	f	3		3	f	3	f	4		2		3		3	f
Festuca ovina	2		2		2		2										2		2		2		2									
Juncus alpinoarticulatus					1		2						3	f	3	f							2	f							2	

Prøveflate	**4A**								**4A**								**4B**								**4B**							
Analysert av	AL								DIØ + MF								AL								DIØ + MF							
Dato	22.07.2011								17.08.2017								22.07.2011								17.08.2017							
Rute	1		2		3		TOT		1		2		3		TOT		4		5		6		TOT		4		5		6		TOT	
Areal	1/4 m²		1/4 m²		1/4 m²		25 m²		1/4 m²		1/4 m²		1/4 m²		25 m²		1/4 m²		1/4 m²		1/4 m²		25 m²		1/4 m²		1/4 m²		1/4 m²		25 m²	
Molinia caerulea	7	f	6	f	6	f	6	f	5	f	4		5	f	5	f	5	f	5	f	6	f	6	f	4	f	5	f	6	f	5	f
Nardus stricta			2				2						3		2		3		4		4		3		2		2		3		2	
Trichophorum alpinum							2	f											1				2	f								
Trichophorum cespitosum	4		5		5		5		4		5		5		5		5		4		4		4		6		5		4		5	
Campylium stellatum	6		8		7		8		7		8		7		8		8		8		6		7		6		7		7		7	
**Dicranum* sp.													2		2								2								2	
Fissidens adianthoides			2				2						2		2				4		4		3		3		4		3		3	
Hylocomiastrum pyrenaicum	8				7		6		5				7		5		4				5		6		5				4		4	
**Hylocomium splendens*																							2		2		2				2	
Hypnum sp.	8				7		6										4				5		6									
**Pleurozium schreberi*																							2								2	
Rhytidiadelphus loreus					5		5						3		2								2								2	
Scorpidium cossonii/revolvens	2		7		3		4		2		6				4		6		5		4		5		5		3				5	
Sphagnum subnitens/warnstorfii	7						6		7				3		5						6		5		3		5		6		4	
Aneura pinguis	4		4		2		4		5				2		2				2		3		3		2		2		3		2	
Barbilophozia rutheana									2						2		2				5		3		2				4		3	
Barbilophozia sp.																					2		2									
Gymnocolea borealis			2				2				3				2		2		2		2		2		2				2		2	
Scapania irrigua					3		2		2				2		2						5		2		3						2	
Ptilidium ciliare											2				2																	
**Cladonia* spp.																															2	

Skjøtselsplan for Hattmoenget og Korsnesmyra, slåttemyr, Høylandet kommune, Nord-Trøndelag fylke.

OVERSIKTSBILDE fra lokalitet

Foto: Anders Lyngstad

FIRMANAVN OG ÅRSTALL: NTNU Vitenskapsmuseet, Institutt for naturhistorie 2017
PLAN/PROSJEKTANSVARLIG: Dag-Inge Øien
OPPDRAGSGIVER: Høylandet kommune
LITTERATURREFERANSE (for skjøtselsplanen): Øien, D.-I. & Fandrem, M. 2017. Revidering av skjøtselsplaner for slåttemyr i landskapet vest for Rosåsen, Høylandet. – NTNU Vitenskapsmuseet naturhistorisk notat 2017-xx: 1-xx.

B. Spesiell del: (se veiledning til tabellen nederst i dokumentet)

SØKBARE EGENSKAPER (for Naturbase)

Navn på lokaliteten	Kommune	Områdenr.
Hattmoenget og Korsnesmyra	Høylandet	174320120323AL1

ID i Naturbase	Registrert i felt av:	Dato:
VV00001555 og dels BN00037561	Dag-Inge Øien og Marte Fandrem	15.-17.08.2017

Eventuelle tidligere registreringer (år og navn) og andre kilder (skriftlige og muntlige)
2004: Asbjørn Moen og Liv S. Nilsen
2011: Anders Lyngstad

Lyngstad, A. 2012. Kartlegging av vegetasjon og skjøtselsplan for slåttemyr i landskapet vest for Rosåsen i Høylandet. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot. Ser. 2012-2: 1-58.
Moen, A. & Nilsen, L.S. 2005. Botaniske verneverdier for slåttemyr og forslag til skjøtsel av kulturlandskap vest for Rosåsen, Høylandet. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot. Ser. 2005-4: 1-23.
Moen, A. et al. 1983. Myrundersøkelser i Nord-Trøndelag i forbindelse med den norske myrreservatplanen. – K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Rapp. bot. Ser. 1983-1: 1-160.
Nilsen, L.S. 1996. Registrering av utvalgte kulturlandskap i Nord-Trøndelag. Sluttrapport for "Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap" for Nord-Trøndelag fylke. – Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Miljøvernavd. Rapp. 1996-3: 1-133.
Romstad, H. 2002. Skjøtselsplan for gammel kulturmark på Romstad. Gnr 101 Bnr 1. Høylandet. – Upubl. manuskript til Høgskolen i Sogn og Fjordane. 43 s.
Romstad, H. 2011. Utmarksslått og setring på Romstad, Høylandet. Upubl. Manuskript.

Skjøtselsavtale:
Inngått år:
Utløper år:

Hovednaturtype:	% andel
Slåtte- og beitemyr	100

Tilleggsnaturtyper:

Rikmyr	70

Arealene med rikmyr sammenfaller med arealene som omfattes av skjøtselsplanen, men også arealer med intermediær og fattig myrvegetasjon inngår (først og fremst på Hattmoenget).

Utforminger:	% andel
Rik slåttemyr	70
Intermediær slåttemyr	10
Fattig slåttemyr	20

Verdi (A, B, C):
B

Annen dokumentasjon (bilder, belagte arter m.m.)
Bilder fra lokaliteten fins hos NTNU Vitenskapsmuseet. Belagte arter er innlemmet i NTNU Vitenskapsmuseet sine botaniske samlinger

Påvirkningsfaktorer (kodeliste i håndbok 13, vedlegg 11)
P1S, P1Obv

Stedkvalitet		Tilstand/Hevd		Bruk (nå):				Vegetasjonstyper:
< 20 m		God		Slått	x			K3 Fattig fastmattemyr
20 - 50 m	x	Svak	x	Beite				L1 Skog-/krattbevokst intermediær myr
50-100 m		Ingen		Torvtekt				L2 Intermediær fastmattemyr
> 100 m		Gjengrodd		Gjødsling				L3 Intermediær mykmatte-/løsbunnmyr
		Dårlig		Brenning				M1 Skog-/krattbevokst rikmyr
								M2 Middelsrik fastmattemyr

OMRÅDEBESKRIVELSE (For Naturbase og som grunnlag for skjøtselsplanen)

INNLEDNING
Utmarksslåtten har hatt stort omfang i Trøndelag, og den første jordbrukstellingen fra 1907 viser at det i Trøndelagsfylkene var 526 km^2 med utmarksslått (ca. 2 % av landarealet). Vest for Rosåsen har det vært særlig viktige slåttemyrområder, og kulturhistoria for området er dokumentert av Romstad (2002, 2011). Botaniske undersøkelser i Rosåsen har blitt gjort i flere omganger. Viktigst er det som er gjort i forbindelse med landsplan for myrreservater (Moen et al. 1983), kulturlandskapsundersøkelser i 1995 (Nilsen 1996), og ikke minst slåttemyrundersøkelsene med forslag til skjøtsel (Moen & Nilsen 2005, Lyngstad 2012). Arbeidet i 2017 er en revidering av skjøtselsplanarbeidet i 2012. Skjøtselsavtale ble inngått i 2012, og området blir nå skjøtta etter egen skjøtselsplan.

BELIGGENHET OG NATURGRUNNLAG:
Hattmoenget og Korsnesmyra ligger vestvendt i lia fra Rosåsen ned mot Teintjønna og Gåstjønnenget i Høylandet kommune, 220-340 moh. Glimmerskifer dominerer berggrunnen i det meste av området, men deler av Rosåsen består av gneis. Sammenhengende morenemateriale dekker de lågereliggende delene. En morenerygg ligger på toppen av Heisjan, som en salforma rygg mot Korsnesmyra. Torv dekker store arealer i hele området, spesielt på de sentrale flatene, men også over bratte moreneavsetninger i lisidene. Hele området ligger over marin grense, som her er ca. 150 moh.

Fra Rosåsen er det omtrent 40 km til kysten, og undersøkelsesområdet ligger i klart oseanisk vegetasjonsseksjon, men nært overgangen til svakt oseanisk seksjon. I Høylandet går grensa mellom sørboreal og mellomboreal vegetasjonssone rundt 100 moh., mens nordboreal sone starter 250-300 moh. Storparten av undersøkelsesområdet ligger i mellomboreal sone, men noe av arealet i Rosåsen, for eksempel Korsnesmyra, er i nordboreal sone.

I Grønningfjella vest for Rosåsen er årlig nedbør over 2500 mm, mens normalen fra nedbørstasjonen på Høylandet (22 moh.) er 1350 mm. Ved Rosåsen er nok årlig nedbør et sted mellom angivelsene fra disse stasjonene. Et slikt humid klima med langvarig snødekke og nedbørrik sommer gir høgt grunnvatn langt utover vekstsesongen. Dette er gunstig for myrdannelse, og forklarer forekomstene av svært bratte bakkemyrer i de høgereliggende delene. Mange steder har bakkemyrene mer enn 10 grader helning, og det finnes bakkemyrer med helning over 20 grader. Særlig i de sør- og vestvendte liene kan sommertemperaturen være ganske høg, og dette gir muligheter for god plantevekst.

NATURTYPER, UTFORMINGER OG VEGETASJONSTYPER
I hele Hattmoenget naturreservat er det bakkemyrene som dominerer, og særlig er fattig fastmattemyr vanlig. Disse fastmattebakkemyrene kan ha brukbar produksjon, og de har vært brukt som slåttemyr. Videre oppover Hattmoenget finnes rikere myrpartier, mest intermediær vegetasjon, og på Korsnesmyra også middelsrik vegetasjon. Myrene i Hattmoenget varierer fra 5-6 grader helning i vest til 10-12 grader i øst. Videre østover på Korsnesmyra inngår store arealer med bratt bakkemyr (12-15 grader helning), og videre helt opp til 20 grader helning noen steder. Korsnesmyra er ei fin, bratt bakkemyr dominert av rik vegetasjon, og den har stor botanisk verdi. Hattmoenget har mest fattig vegetasjon og har mindre botanisk verdi.

ARTSMANGFOLD:
Rome og bjønnskjegg (*Narthecium ossifragum*, *Trichophorum cespitosum* ssp. *cespitosum*) er dominerende arter på fattig fastmattemyr. I rik vegetasjon vokser breiull (*Eriophorum latifolium*) og med orkidéer som engmarihand og stortveblad (*Dactylorhiza incarnata*, *Listera ovata*). For artsliste se Moen & Nilsen (2005).

BRUK, TILSTAND OG PÅVIRKNING:
Alle bakkemyrene i reservatet er i nokså sterk til sterk gjengroing. Dette vises ved oppslag av busker og små trær, ved at små tuer kommer opp på tidligere slette myrer, ved økt dekning av dødt gras (strø/førne/"finsk"), og ved endret dominans blant artene. Deler av området ble slått i 2015 (vest i Hattmoenget) og 2017 (deler av Korsnesmyra). Utenom disse arealene er både Hattmoenget og Korsnesmyra i sterk gjengroing. En veg ligger nordvest for Hattmoenget. Sør for reservatgrensa er det flere hogstflater.

FREMMEDE ARTER:
Ingen observerte.

KULTURMINNER:
Høyløe(r) har stått i området, men er nå falt ned og vanskelig å påvise.

SKJØTSEL OG HENSYN
Det er av interesse å ha fattigmyr representert blant de skjøtta myrene ved Rosåsen. På Hattmoenget ble det i 2012 foreslått skjøtsel av den sørlige delen. Grensa mellom slått og uslått areal går langs en bekk sentralt i området. I vest avgrenses slåttearealet av vegen, i sør av reservatgrensa, og i nord av skogvegetasjon mellom Hattmoenget og Korsnesmyra. Området ble slått i 2015, og denne skjøtselen videreføres samt at området utvides mot øst (se kart).

Korsnesmyra er noe vanskeligere tilgjengelig enn Hattmoenget, og den ligger høgere enn mange av de andre myrene ved Rosåsen. Myra mangler låglandselementer som fins flere andre steder i området, og myra ble derfor ikke prioritert for skjøtsel i første versjon av skjøtselsplanen. Den ble i 2012 foreslått inkludert på et senere tidspunkt. I 2017 ble deler av Korsnesmyra slått og vi foreslår at også de resterende delene av myra, hovedsakelig de mindre bratte arealene som inneholder rik myrvegetasjon, inkluderes i framtidig skjøtsel.

DEL AV HELHETLIG LANDSKAP:
Hattmoenget er en del av et stort myrlandskap vest for Rosåsen.

VERDIBEGRUNNELSE:
Lågtliggende slåttemyr som er del av et stort, helhetlig slåttemyrlandskap.

SKJØTSELSPLAN

DATO skjøtselsplan:	UTFORMET AV:	FIRMA:
Desember 2017	Dag-Inge Øien & Marte Fandrem	NTNU Vitenskapsmuseet, Institutt for naturhistorie

UTM	Gnr/bnr.	AREAL (nåværende):	AREAL etter evt.restaurering:	Del av verneområde?
UM 69 78	101/1	20 daa	40 daa	Ja

Kontakt med grunneier/bruker (ev /informant). Før opp tidsperioder, ev datoer.	Type kontakt (befaring, tlf, e-post med mer)
Navn: Johan Romstad (grunneier/bruker) og Eystein Fiskum (Høylandet kommune), august og desember 2017	Møte/befaring og epost

MÅL:

Hovedmål for lokaliteten: Gjenskape et tradisjonelt slåttemyrlandskap. Hattmoenget og Korsnesmyra er én av fire delområder i en skjøtselsplan for viktige slåttemyrer i myrlandskapet vest for Rosåsen. De andre delområdene er Heisjan, Åsenget og Rosåsenget samt Karienget og Sjurdenget. Hattmoenget og Korsnesmyra prioriteres lågere enn de andre tre delområdene. Skjøtselen av delområdene må sees i sammenheng.

Konkrete delmål: Gjennomføre rydding og slått (to ganger) på ca. 75 daa fattig, intermediær og middelsrik fastmattemyr på Hattmoenget og Korsnesmyra i løpet av perioden 2018-2027. I nordvest avgrenses slåttearealet av en veg, slåtteområdet er delt i to av skogvegetasjonen mellom Hattmoenget og Korsnesmyra. I nord-nordøst legges grensa mellom slått og uslått areal langs en bekk sentralt på Hattmoenget. Rydding og slått på Korsnesmyra fortsetter i 2018 (ca. 10 daa rydding/ ca. 20 daa slått). Det vil også være behov for noe rydding på Hattmoenget i tillegg til slått i 2019. Målet etter dette er å etablere en syklus med ekstensiv slått av hele arealet, i utgangspunktet hvert 5. år, men det kan vurderes å øke dette til slått hvert 10. år hvis det viser seg at det er tilstrekkelig for å holde myrene åpne. Det bør i tillegg gjennomføres slått av kantene med tohjulstraktor/kantklipper mellom hver gang myrene slås for å hindre buskoppslag.

Ev. spesifikke mål for delområde(r): -

Tilstandsmål arter: Ingen

Mål for bekjempelse av problemarter/gjengroing: -

AKTUELLE TILTAK:	Prioritering (år)	Antall daa og timer	Kontroll: (Dato)
Generelle tiltak:			
Rydding på Korsnesmyra	2018	10 daa/50 t	
Rydding på Hattmoenget	2019	10 daa/50 t	
Slått med tohjulstraktor på deler av Korsnesmyra	2018	20 daa/15 t	
Slått med tohjulstraktor på Korsnesmyra	2022, 2027	35 daa/25 t	
Slått av kanter med tohjulstraktor/kantklipper på Korsnesmyra	2020, 2025	5 daa/5 t	
Slått med tohjulstraktor på Hattmoenget	2019, 2024	40 daa/25 t	
Slått av kanter med tohjulstraktor/kantklipper på Hattmoenget	2021, 2026	5 daa/5 t	
I tillegg kommer raking, vending og bortkjøring av høy			
Aktuelle restaureringstiltak, utover de generelle:			
Aktuelle årlige skjøtselstiltak, utover de generelle:			

UTSTYRSBEHOV:
Tohjulstraktor med slåttesnute (bjelkeslåmaskin) eller tilsvarende redskap, mekanisk venderive, firhjuling med svans/henger for oppsamling/transport av gras, ljå, slipestein (for ljåblad), river, kantklipper, øks, motorsag. Tilgang til redskapsbu er nødvendig.

OPPFØLGING:
Skjøtselsplanen skal evalueres innen 10 år: Etter slåtten i 2027

Behov for registrering av spesifikke artsgrupper: Ingen

Tilskudd søkt år:		Søkt til:	
Tilskudd tildelt år:		Tildelt fra:	

Skjøtselsavtale parter:

ANSVAR:
Person(-er) som har ansvar for iverksettelse av skjøtselsplanen.

Kilder

Lyngstad, A. 2012. Kartlegging av vegetasjon og skjøtselsplan for slåttemyr i landskapet vest for Rosåsen i Høylandet. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot. Ser. 2012-2: 1-58.

Moen, A. & Nilsen, L.S. 2005. Botaniske verneverdier for slåttemyr og forslag til skjøtsel av kulturlandskap vest for Rosåsen, Høylandet. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot. Ser. 2005-4: 1-23.

Moen, A. et al. 1983. Myrundersøkelser i Nord-Trøndelag i forbindelse med den norske myrreservatplanen. – K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Rapp. bot. Ser. 1983-1: 1-160.

Nilsen, L.S. 1996. Registrering av utvalgte kulturlandskap i Nord-Trøndelag. Sluttrapport for "Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap" for Nord-Trøndelag fylke. – Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Miljøvernavd. Rapp. 1996-3: 1-133.

Romstad, H. 2002. Skjøtselsplan for gammel kulturmark på Romstad. Gnr 101 Bnr 1. Høylandet. – Upubl. manuskript til Høgskolen i Sogn og Fjordane. 43 s.

Romstad, H. 2011. Utmarksslått og setring på Romstad, Høylandet. Upubl. manuskript.

Kart over Hattmoenget og Korsnesmyra

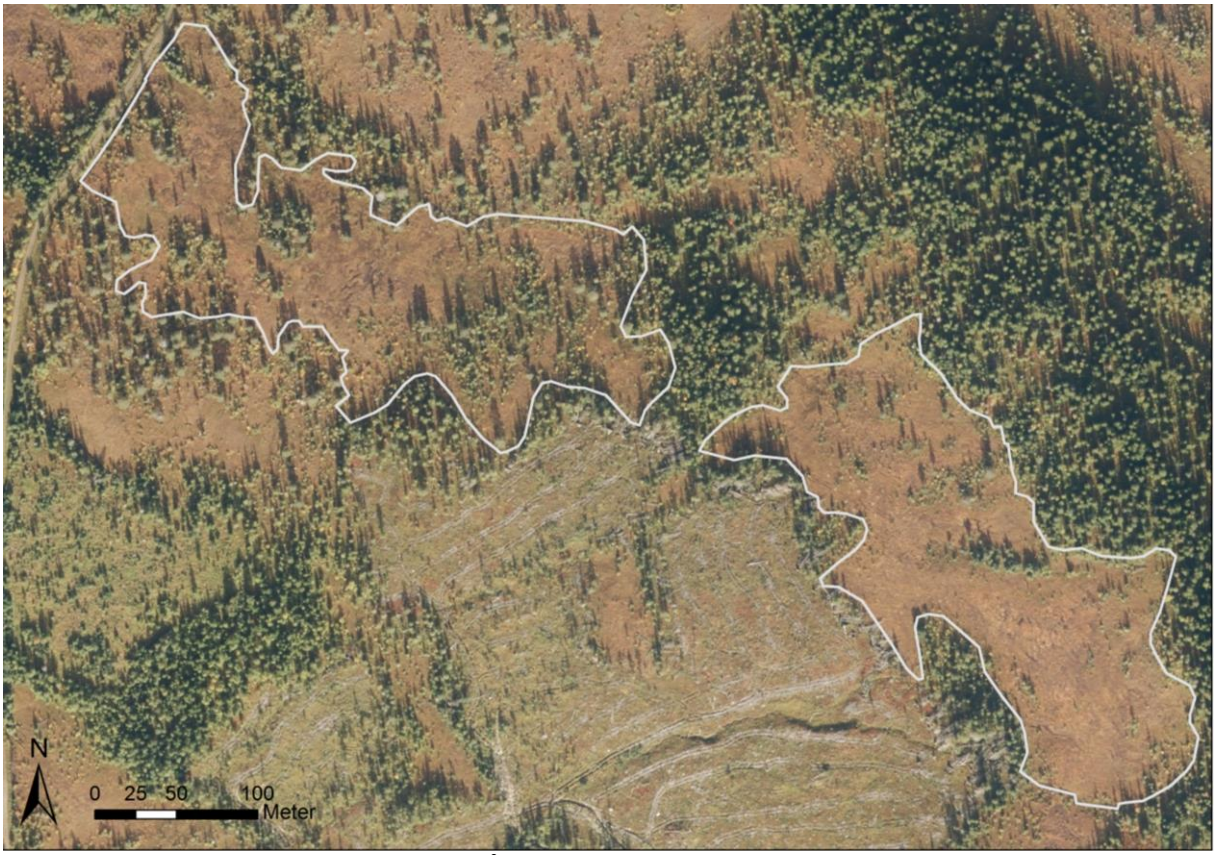

Avgrensing av potensielt skjøtselsareal på Hattmoenget (venstre) og Korsnesmyra (høyre). Ortofoto fra 2016 norgeibilder.no.

Skjøtselsplan for Heisjan, slåttemyr, Høylandet kommune, Nord-Trøndelag fylke.

OVERSIKTSBILDE fra lokalitet

Foto: Anders Lyngstad

FIRMANAVN OG ÅRSTALL: NTNU Vitenskapsmuseet, Institutt for naturhistorie 2017
PLAN/PROSJEKTANSVARLIG: Dag-Inge Øien
OPPDRAGSGIVER: Høylandet kommune
LITTERATURREFERANSE (for skjøtselsplanen): Øien, D.-I. & Fandrem, M. 2017. Revidering av skjøtselsplaner for slåttemyr i landskapet vest for Rosåsen, Høylandet. – NTNU Vitenskapsmuseet naturhistorisk notat 2017-xx: 1-xx.

B. Spesiell del: (se veiledning til tabellen nederst i dokumentet)

SØKBARE EGENSKAPER (for Naturbase)

Navn på lokaliteten	Kommune	Områdenr.
Heisjan	Høylandet	174320120323AL2

ID i Naturbase	Registrert i felt av:	Dato:
dels VV00001555 og BN00037561	Dag-Inge Øien og Marte Fandrem	15.-17.08.2017

Eventuelle tidligere registreringer (år og navn) og andre kilder (skriftlige og muntlige)
2004 Asbjørn Moen og Liv S. Nilsen
2011 Anders Lyngstad

Lyngstad, A. 2012. Kartlegging av vegetasjon og skjøtselsplan for slåttemyr i landskapet vest for Rosåsen i Høylandet. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot. Ser. 2012-2: 1-58.
Moen, A. & Nilsen, L.S. 2005. Botaniske verneverdier for slåttemyr og forslag til skjøtsel av kulturlandskap vest for Rosåsen, Høylandet. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot. Ser. 2005-4: 1-23.
Moen, A. et al. 1983. Myrundersøkelser i Nord-Trøndelag i forbindelse med den norske myrreservatplanen. – K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Rapp. bot. Ser. 1983-1: 1-160.
Nilsen, L.S. 1996. Registrering av utvalgte kulturlandskap i Nord-Trøndelag. Sluttrapport for "Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap" for Nord-Trøndelag fylke. – Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Miljøvernavd. Rapp. 1996-3: 1-133.
Romstad, H. 2002. Skjøtselsplan for gammel kulturmark på Romstad. Gnr 101 Bnr 1. Høylandet. – Upubl. manuskript til Høgskolen i Sogn og Fjordane. 43 s.
Romstad, H. 2011. Utmarksslått og setring på Romstad, Høylandet. Upubl. Manuskript.

Skjøtselsavtale:
Inngått år:
Utløper år:

Hovednaturtype:	% andel
Slåtte- og beitemyr	100

Tilleggsnaturtyper:

Rikmyr	100

Heisjan har ekstremrik og middelsrik myrvegetasjon. Arealene med rikmyr sammenfaller med arealene med slåttemyr.

Utforminger:	% andel
Rik slåttemyr	100

Verdi (A, B, C):
A

Annen dokumentasjon (bilder, belagte arter m.m.)
Bilder fra lokaliteten fins hos NTNU Vitenskapsmuseet. Belagte arter er innlemmet i NTNU Vitenskapsmuseet sine botaniske samlinger

Påvirkningsfaktorer (kodeliste i håndbok 13, vedlegg 11)
P1S, P1Obv

Stedkvalitet		Tilstand/Hevd		Bruk (nå):				Vegetasjonstyper:
< 20 m		God	x	Slått	x			M1 Skog-/krattbevokst rikmyr
20 - 50 m	x	Svak		Beite				M3 Ekstremrik fastmattemyr
50-100 m		Ingen		Torvtekt				E4 Rik sumpskog
> 100 m		Gjengrodd		Gjødsling				
		Dårlig		Brenning				

OMRÅDEBESKRIVELSE (For Naturbase og som grunnlag for skjøtselsplanen)

INNLEDNING
Utmarksslåtten har hatt stort omfang i Trøndelag, og den første jordbrukstellingen fra 1907 viser at det i Trøndelagsfylkene var 526 km^2 med utmarksslått (ca. 2 % av landarealet). Vest for Rosåsen har det vært særlig viktige slåttemyrområder, og kulturhistoria for området er dokumentert av Romstad (2002, 2011). Botaniske undersøkelser i Rosåsen har blitt gjort i flere omganger. Viktigst er det som er gjort i forbindelse med landsplan for myrreservater (Moen et al. 1983), kulturlandskapsundersøkelser i 1995 (Nilsen 1996), og ikke minst slåttemyrundersøkelsene med forslag til skjøtsel (Moen & Nilsen 2005, Lyngstad 2012). Arbeidet i 2017 er en revidering av skjøtselsplanarbeidet i 2012. Skjøtselsavtale ble inngått i 2012, og området blir nå skjøtta etter egen skjøtselsplan.

BELIGGENHET OG NATURGRUNNLAG:
Heisjan ligger vestvendt i lia fra Rosåsen ned mot Teintjønna og Gåstjønnenget i Høylandet kommune, 220-340 moh. Glimmerskifer dominerer berggrunnen i det meste av området, men deler av Rosåsen består av gneis. Sammenhengende morenemateriale dekker de lågereliggende delene. En morenerygg ligger på toppen av Heisjan, som en salforma rygg mot Korsnesmyra. Torv dekker mye av de bratte moreneavsetningene i lisidene. Sterke kildehorisonter ligger i overkant av Heisjan, ved foten av den bratte skråningen opp mot toppen av Rosåsen. Hele området ligger over marin grense, som her er ca. 150 moh.

Fra Rosåsen er det omtrent 40 km til kysten, og undersøkelsesområdet ligger i klart oseanisk vegetasjonsseksjon, men nært overgangen til svakt oseanisk seksjon. I Høylandet går grensa mellom sørboreal og mellomboreal vegetasjonssone rundt 100 moh., mens nordboreal sone starter 250-300 moh. Storparten av undersøkelsesområdet ligger i mellomboreal sone, men noe av arealet i Rosåsen, for eksempel Korsnesmyra, er i nordboreal sone.

I Grønningfjella vest for Rosåsen er det oppgitt årlig nedbør over 2500 mm, mens normalen fra nedbørstasjonen på Høylandet (22 moh.) er 1350 mm. Ved Rosåsen er nok årlig nedbør et sted mellom angivelsene fra disse stasjonene. Et slikt humid klima med langvarig snødekke og nedbørrik sommer gir høgt grunnvatn langt utover vekstsesongen. Dette er gunstig for myrdannelse, og forklarer forekomstene av svært bratte bakkemyrer i de høgereliggende delene. Mange steder har bakkemyrene mer enn 10 grader helning, og det finnes bakkemyrer med helning over 20 grader. Særlig i de sør- og vestvendte liene kan sommertemperaturen være ganske høg, og dette gir muligheter for god plantevekst.

NATURTYPER, UTFORMINGER OG VEGETASJONSTYPER
Heisjan er navnet på komplekset av kilder, bakkemyrer og fuktskog som ligger mellom skrentene vest for Rosåsen og vegen ved Rosåsenget. Øverst, mot skrentene og skogkanten, ligger en sterk kildehorisont, der 20-30 kraftige kilder ligger på rekke og rad med ca. 10 m mellomrom. Kildehorisonten strekker seg over en avstand på omtrent 200 m. Kildene er såkalte stabile kilder, det vil si kilder med konstant vassføring, temperatur og kjemisk sammensetning hele året (vatnet kommer fra dype lag i berggrunnen). Det baserike grunnvatnet (pH 7,1 ble målt) fra kildeframspringene tømmer seg enten direkte ut over myrene nedenfor, eller det renner i korte bekker/sig før det tømmer seg ut. Nedenfor kildene dominerer ekstremrik myrvegetasjon og rik fuktskogvegetasjon. Dette er meget artsrike vegetasjonstyper med høg produksjon i feltsjiktet som har vært svært gode slåttearealer i tidligere tider. I tillegg til at slike arealer har høg produksjon gir den artsrike floraen med mange urter et særlig fint og næringsrikt fôr, noe bøndene i tidligere tider visste å sette pris på. Bakkemyrene er dels meget bratte (opptil 20 grader), og med jevne overganger til rik sumpskog. Knapt halvparten av dette systemet nedenfor kildehorisonten er inkludert i reservatet; den sørøstlige delen ligger utenfor.

ARTSMANGFOLD:
Rikkildevegetasjonen er artsrik og særpreget, med dominans av tuffmosearter (*Palustriella* spp.) og kildemoser (*Philonotis* spp.), samt en rekke basekrevende karplanter som hårstarr, lappmarihand, skavgras og stortveblad (*Carex capillaris*, *Dactylorhiza lapponica*, *Equisetum hyemale*, *Listera ovata*). Av de mange rikmyrartene nevnes gulstarr, engstarr, breiflangre (myrkanter og rik skog) og breiull (*C. flava*, *C. hostiana*, *Epipactis helleborine, Eriophorum latifolium*). Typisk for rikmyrene er dominans av brunmoser i bunnen, på fastmattene først og fremst myrstjernemose (*Campylium stellatum*), men i tillegg et stort antall andre arter. For artsliste se Moen & Nilsen (2005).

BRUK, TILSTAND OG PÅVIRKNING:
Gjenvoksingen med kratt og skog er meget sterk, og i Heisjan er det nå bare de arealene som har blitt rydda og slått i seinere år som har god tilstand. En veg ligger vest for Heisjan. Nord og sør for Heisjan er det flere hogstflater.

FREMMEDE ARTER:
Ingen observerte.

KULTURMINNER:
Ei stakkstang står på området, denne er oppsatt i seinere tid, men på et område der det har vært stakkstenger tidligere.

SKJØTSEL OG HENSYN
Heisjan er det botanisk viktigste delområdet ved Rosåsen, og det ligger lett tilgjengelig ved veg. Lia opp mot kildehorisontene er imidlertid bratt, og kan nok stedvis være vanskelig å slå. Delområdet ble prioritert høgt i forhold til skjøtsel i første versjon av skjøtselplanen, og foreslått slått intensivt, det vil si hvert 2.-3. år. Delområdet er slått to ganger siden 2012, og det er rydda en god del kratt. Arealet som skjøttes utgjør knapt 20 daa. Intensiv slått videreføres. I tillegg foreslås området utvidet noe i øst (øvst). Vi foreslår å trekke skjøtselsgrensa tvers over den største åpne myra sentralt nord i Heisjan. Her er det behov for noe rydding.

DEL AV HELHETLIG LANDSKAP:
Heisjan er en del av et stort myrlandskap vest for Rosåsen.

VERDIBEGRUNNELSE:
Lågtliggende slåttemyr som er del av et stort, helhetlig slåttemyrlandskap. Ekstremrike, bratte og produktive bakkemyrer som er sjeldne i denne delen av Namdalen, og generelt uvanlig i såpass lågtliggende strøk. Høgt artsmangfold med gode forekomster av basekrevende arter.

SKJØTSELSPLAN

DATO skjøtselsplan:	UTFORMET AV:			FIRMA:
Desember 2017	Dag-Inge Øien og Marte Fandrem			NTNU Vitenskapsmuseet, Institutt for naturhistorie
UTM	**Gnr/bnr.**	**AREAL (nåværende):**	**AREAL etter evt.restaurering:**	**Del av verneområde?**
UM 70 77	101/1	Ca. 18 daa	Ca. 20 daa	Delvis

Kontakt med grunneier/bruker (ev /informant). Før opp tidsperioder, ev datoer. Navn: Johan Romstad (grunneier/bruker) og Eystein Fiskum (Høylandet kommune), august og desember 2017	Type kontakt (befaring, tlf, e-post med mer) Møte/befaring og epost

MÅL:

Hovedmål for lokaliteten: Gjenskape et tradisjonelt slåttemyrlandskap. Heisjan er én av fire delområder i en skjøtselsplan for viktige slåttemyrer i myrlandskapet vest for Rosåsen. De andre delområdene er Hattmoenget og Korsnesmyra, Åsenget og Rosåsenget samt Karienget og Sjurdenget. Hattmoenget og Korsnesmyra prioriteres lågere enn de andre tre delområdene. Skjøtselen av delområdene må sees i sammenheng.

Konkrete delmål: Gjennomføre rydding og slått på ca. 20 daa ekstremrik fastmattemyr i Heisjan i løpet av perioden 2018-2027. Rydding har blitt gjennomført og slått har blitt etablert, med vekselvis slått av halvparten av delområdet hvert år, slik at hele arealet slås i løpet av 2.-3. år. Den høge produksjonen i Heisjan krever nøye oppfølging og korte skjøtselsintervall. I vest avgrenses slåttearealet av en veg, i sør og nord av skogvegetasjon på fastmark (dels hogstflater), og i øst går skjøtselsgrensa tvers over den største åpne myra sentralt nord i delområdet (se kart).

Ev. spesifikke mål for delområde(r): -

Tilstandsmål arter: Ingen

Mål for bekjempelse av problemarter/gjengroing: -

AKTUELLE TILTAK:	Prioritering (år)	Ant daa og timer	Kontroll: (Dato)
Generelle tiltak:			
Rydding	2018, 2019 og ved behov	Ca 2 daa/20 t	
Slått med tohjulstraktor (øst)	2018,2020,2022,2024,2026	10 daa/10 t	
Slått med tohjulstraktor (vest)	2019,2021,2023,2025,2027	10 daa/10 t	
I tillegg kommer raking, vending og bortkjøring av høy			
Aktuelle restaureringstiltak, utover de generelle:			
Aktuelle årlige skjøtselstiltak, utover de generelle:			

UTSTYRSBEHOV:
Tohjulstraktor med slåttesnute (bjelkeslåmaskin) eller tilsvarende redskap, mekanisk venderive, firhjuling med svans/henger for oppsamling/transport av gras, ljå, slipestein (for ljåblad), river, kantklipper, øks, motorsag. Tilgang til redskapsbu er nødvendig.

OPPFØLGING:
Skjøtselsplanen skal evalueres innen 10 år: Etter slåtten i 2027

Behov for registrering av spesifikke artsgrupper: Ingen

Tilskudd søkt år:		Søkt til:	
Tilskudd tildelt år:		Tildelt fra:	

Skjøtselsavtale parter:

ANSVAR:
Person(-er) som har ansvar for iverksettelse av skjøtselsplanen.

Kilder

Lyngstad, A. 2012. Kartlegging av vegetasjon og skjøtselsplan for slåttemyr i landskapet vest for Rosåsen i Høylandet. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot. Ser. 2012-2: 1-58.

Moen, A. & Nilsen, L.S. 2005. Botaniske verneverdier for slåttemyr og forslag til skjøtsel av kulturlandskap vest for Rosåsen, Høylandet. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot. Ser. 2005-4: 1-23.

Moen, A. et al. 1983. Myrundersøkelser i Nord-Trøndelag i forbindelse med den norske myrreservatplanen. – K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Rapp. bot. Ser. 1983-1: 1-160.

Nilsen, L.S. 1996. Registrering av utvalgte kulturlandskap i Nord-Trøndelag. Sluttrapport for ”Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap” for Nord-Trøndelag fylke. – Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Miljøvernavd. Rapp. 1996-3: 1-133.

Romstad, H. 2002. Skjøtselsplan for gammel kulturmark på Romstad. Gnr 101 Bnr 1. Høylandet. – Upubl. manuskript til Høgskolen i Sogn og Fjordane. 43 s.

Romstad, H. 2011. Utmarksslått og setring på Romstad, Høylandet. Upubl. manuskript.

Kart over Heisjan

Skjøtselsområdet i Heisjan. Ortofoto fra 2016 norgeibilder.no.

Skjøtselsplan for Åsenget og Rosåsenget, slåttemyr, Høylandet kommune, Nord-Trøndelag fylke.

OVERSIKTSBILDE Rosåsen med Heisjan (1). Deler av Rosåsenget (2) midt i bildet innunder Rosåsen.

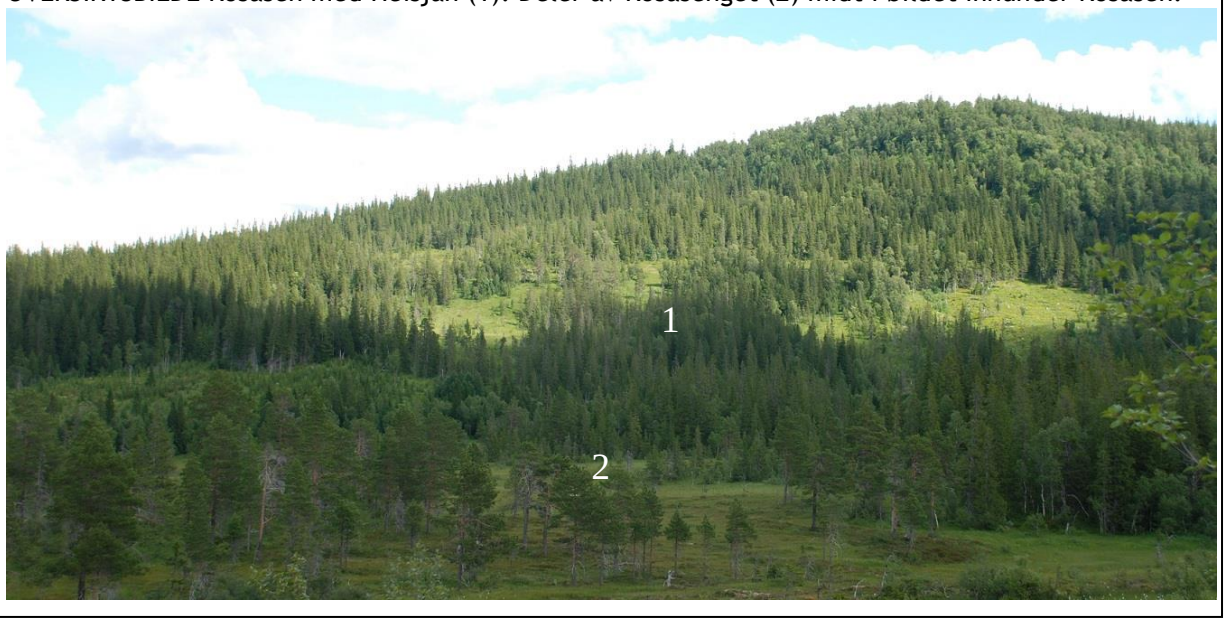

Foto: Anders Lyngstad

FIRMANAVN OG ÅRSTALL: NTNU Vitenskapsmuseet, Institutt for naturhistorie 2017
PLAN/PROSJEKTANSVARLIG: Dag-Inge Øien
OPPDRAGSGIVER: Høylandet kommune
LITTERATURREFERANSE (for skjøtselsplanen): Øien, D.-I. & Fandrem, M. 2017. Revidering av skjøtselsplaner for slåttemyr i landskapet vest for Rosåsen, Høylandet. – NTNU Vitenskapsmuseet naturhistorisk notat 2017-xx: 1-xx.

B. Spesiell del: (se veiledning til tabellen nederst i dokumentet)

SØKBARE EGENSKAPER (for Naturbase)

Navn på lokaliteten	Kommune	Områdenr.
Åsenget og Rosåsenget	Høylandet	174320120323AL3

ID i Naturbase	Registrert i felt av:	Dato:
BN00037561	Dag-Inge Øien og Marte Fandrem	15.-17.08.2017

Eventuelle tidligere registreringer (år og navn) og andre kilder (skriftlige og muntlige)
2004: Asbjørn Moen og Liv S. Nilsen
2011: Anders Lyngstad

Lyngstad, A. 2012. Kartlegging av vegetasjon og skjøtselsplan for slåttemyr i landskapet vest for Rosåsen i Høylandet. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot. Ser. 2012-2: 1-58.
Moen, A. & Nilsen, L.S. 2005. Botaniske verneverdier for slåttemyr og forslag til skjøtsel av kulturlandskap vest for Rosåsen, Høylandet. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot. Ser. 2005-4: 1-23.
Moen, A. et al. 1983. Myrundersøkelser i Nord-Trøndelag i forbindelse med den norske myrreservatplanen. – K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Rapp. bot. Ser. 1983-1: 1-160.
Nilsen, L.S. 1996. Registrering av utvalgte kulturlandskap i Nord-Trøndelag. Sluttrapport for "Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap" for Nord-Trøndelag fylke. – Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Miljøvernavd. Rapp. 1996-3: 1-133.
Romstad, H. 2002. Skjøtselsplan for gammel kulturmark på Romstad. Gnr 101 Bnr 1. Høylandet. – Upubl. manuskript til Høgskolen i Sogn og Fjordane. 43 s.
Romstad, H. 2011. Utmarksslått og setring på Romstad, Høylandet. Upubl. Manuskript.

Skjøtselsavtale:
Inngått år:
Utløper år:

Hovednaturtype:	% andel
Slåtte- og beitemyr	100
Tilleggsnaturtyper:	
Rikmyr	80

Arealene med rikmyr overlapper med slåttemyrareal.

Utforminger:	% andel
Rik slåttemyr	80
Intermediær slåttemyr	20

Verdi (A, B, C):
A

Annen dokumentasjon (bilder, belagte arter m.m.)
Bilder fra lokaliteten fins hos NTNU Vitenskapsmuseet. Belagte arter er innlemmet i NTNU Vitenskapsmuseet sine botaniske samlinger

Påvirkningsfaktorer (kodeliste i håndbok 13, vedlegg 11)
P1S, P1Obv

Stedkvalitet		Tilstand/Hevd		Bruk (nå):				Vegetasjonstyper:
< 20 m		God	x	Slått	x			L2 Intermediær fastmattemyr
20 - 50 m	x	Svak		Beite				M2 Middelsrik fastmattemyr
50-100 m		Ingen		Torvtekt				M3 Ekstremrik fastmattemyr
> 100 m		Gjengrodd		Gjødsling				
		Dårlig		Brenning				

OMRÅDEBESKRIVELSE (For Naturbase og som grunnlag for skjøtselsplanen)

INNLEDNING
Utmarksslåtten har hatt stort omfang i Trøndelag, og den første jordbrukstellingen fra 1907 viser at det i Trøndelagsfylkene var 526 km^2 med utmarksslått (ca. 2 % av landarealet). Vest for Rosåsen har det vært særlig viktige slåttemyrområder, og kulturhistoria for området er dokumentert av Romstad (2002, 2011). Botaniske undersøkelser i Rosåsen har blitt gjort i flere omganger. Viktigst er det som er gjort i forbindelse med landsplan for myrreservater (Moen et al. 1983), kulturlandskapsundersøkelser i 1995 (Nilsen 1996), og ikke minst slåttemyrundersøkelsene med forslag til skjøtsel (Moen & Nilsen 2005, Lyngstad 2012). Arbeidet i 2017 er en revidering av skjøtselsplanarbeidet i 2012. Skjøtselsavtale ble inngått i 2012, og området blir nå skjøtta etter egen skjøtselsplan.

BELIGGENHET OG NATURGRUNNLAG:
Åsenget og Rosåsenget ligger vest for Rosåsen, mellom Heisjan og Teintjønna i Høylandet kommune, 200-230 moh. Glimmerskifer dominerer berggrunnen i det meste av området, men deler av Rosåsen består av gneis. Sammenhengende morenemateriale dekker de lågereliggende delene. Torv dekker store arealer i hele området, spesielt på de sentrale flatene. Hele området ligger over marin grense, som her er ca. 150 moh.

Fra Rosåsen er det omtrent 40 km til kysten, og undersøkelsesområdet ligger i klart oseanisk vegetasjonsseksjon, men nært overgangen til svakt oseanisk seksjon. I Høylandet går grensa mellom sørboreal og mellomboreal vegetasjonssone rundt 100 moh., mens nordboreal sone starter 250-300 moh. Storparten av undersøkelsesområdet ligger i mellomboreal sone, men noe av arealet i Rosåsen, for eksempel Korsnesmyra, er i nordboreal sone.

I Grønningfjella vest for Rosåsen er det oppgitt årlig nedbør over 2500 mm, mens normalen fra nedbørstasjonen på Høylandet (22 moh.) er 1350 mm. Ved Rosåsen er nok årlig nedbør et sted mellom angivelsene fra disse stasjonene. Et slikt humid klima med langvarig snødekke og nedbørrik sommer gir høgt grunnvatn langt utover vekstsesongen. Dette er gunstig for myrdannelse, og forklarer forekomstene av svært bratte bakkemyrer i de høgereliggende delene. Mange steder har bakkemyrene mer enn 10 grader helning, og det finnes bakkemyrer med helning over 20 grader. Særlig i de sør- og vestvendte liene kan sommertemperaturen være ganske høg, og dette gir muligheter for god plantevekst.

NATURTYPER, UTFORMINGER OG VEGETASJONSTYPER
Kildevatnet fra Heisjan fortsetter ut over de svakt hellende og flate myrområdene ved Rosåsenget og Åsenget. Etter opplysninger fra grunneierne står dette området feilaktig avmerka som Nyloddomyra på kart. Disse myrene påvirkes av det baserike vatnet, og så langt denne sterke påvirkningen rekker, er det ekstremrik myrvegetasjon som opptrer. Disse myrene har lågere produksjon enn de bratte bakkemyrene i Heisjan. Sørvestover går vegetasjonen over til intermediær, men på myrene vest på Rosåsenget er det igjen et areal med mest middelsrik og noe ekstremrik myr. Åsenget er den nordøstvendte bakkemyra i nord (helning ca. 8 grader), og den har mest fattig og intermediær vegetasjon, men med noe rikmyr i enkelte partier.

ARTSMANGFOLD:
Myrene har et betydelig areal med ekstremrik vegetasjon der brunskjene (*Schoenus ferrugineus*) er en vanlig art. Brunskjene er kanskje den beste av alle karakterartene for de ekstremrike myrene i låglandet i Skandinavia, og forekomsten på de svakt hellende og flate myrene ved Rosåsenget er interessant. Av de mange rikmyrartene nevnes i tillegg gulstarr og breiull (*Carex flava*, *Eriophorum latifolium*). Typisk for rikmyrene er dominans av brunmoser i bunnen, på fastmattene først og fremst myrstjernemose (*Campylium stellatum*), men i tillegg et stort antall andre arter. For artsliste se Moen & Nilsen (2005).

BRUK, TILSTAND OG PÅVIRKNING:
Gjenvoksingen med kratt er sterk, og det er bare de arealene som har blitt rydda og slått i seinere år som har god tilstand. Skjøtselsområdet grenser mot en veg i nord-nordøst. Moen & Nilsen (2005) skriver at vegen ikke synes å ha påvirka myrene her i særlig grad. Både i 2011 og 2017 var inntrykket imidlertid at vegen fører til en merkbar uttørking av myrene i et belte på 20-30 meter ut fra vegen. Langs vegen er det ei skogrand som ser ut til å være i god vekst, og det er mange steder vanskelig å se myrene skikkelig. I en sone langs denne skogen er det stor dominans av blåtopp (*Molinia caerulaea*), og her er noe areal skilt ut som blåtopp-eng. Dette er tolket som et tegn på opptørking og gjengroing.

FREMMEDE ARTER:
Ingen observerte.

KULTURMINNER:

SKJØTSEL OG HENSYN
Vi foreslår at skjøtsel av de delene av myrene som ligger nærmest vegen videreføres, og at de de vestlige partiene blir liggende som en referanse for gjengroing på middelsrik og ekstremrik slak bakkemyr og flatmyr. Delområdet slås ekstensivt, men på grunn av den nokså sterke gjengroingen i kantene mot vegen foreslår vi at disse arealene slås noe hyppigere. Det er ønskelig å tynne skogen som står langs vegen.

DEL AV HELHETLIG LANDSKAP:
Åsenget og Rosåsenget er en del av et stort myrlandskap vest for Rosåsen.

VERDIBEGRUNNELSE:
Lågtliggende slåttemyr som er del av et stort, helhetlig slåttemyrlandskap. Ekstremrik og middelsrik myrvegetasjon som er sjelden i denne delen av Namdalen, og generelt nokså uvanlig i såpass lågtliggende strøk. Forekomst av brunskjene.

SKJØTSELSPLAN

DATO skjøtselsplan:	UTFORMET AV:	FIRMA:
Desember 2017	Dag-Inge Øien & Marte Fandrem	NTNU Vitenskapsmuseet, Institutt for naturhistorie

UTM	Gnr/bnr.	AREAL (nåværende):	AREAL etter evt.restaurering:	Del av verneområde?
UM 70 77	101/1	30 daa	30 daa	Nei

Kontakt med grunneier/bruker (ev /informant). Før opp tidsperioder, ev datoer.	Type kontakt (befaring, tlf, e-post med mer)
Navn: Johan Romstad (grunneier/bruker) og Eystein Fiskum (Høylandet kommune), august og desember 2017	Møte/befaring og epost

MÅL:

Hovedmål for lokaliteten: Gjenskape et tradisjonelt slåttemyrlandskap. Åsenget og Rosåsenget er én av fire delområder i en skjøtselsplan for viktige slåttemyrer i myrlandskapet vest for Rosåsen. De andre delområdene er Hattmoenget og Korsnesmyra, Heisjan samt Karienget og Sjurdenget. Hattmoenget og Korsnesmyra prioriteres lågere enn de andre tre delområdene. Skjøtselen av delområdene må sees i sammenheng.

Konkrete delmål: Gjennomføre slått på ca. 30 daa ekstremrik, midddelsrik og intermediær myr på Åsenget og Rosåsenget i løpet av perioden 2018-2027. Målet er å etablere en syklus med ekstensiv slått av hele arealet, i utgangspunktet hvert 5. år, men det kan vurderes å øke dette til slått hvert 10. år hvis det viser seg at det er tilstrekkelig for å holde myrene åpne. Mellom hver slått bør det vurderes (i alle fall de første rundene) en kantslått med tohjulstraktor, spesielt mot vegen, for å hindre buskoppslag. I nordøst avgrenses slåttearealet av en veg, i nord av skogvegetasjon ned mot Teintjønna, i sør mot et grøfta myrområde i sterk gjengroing, og i sørvest følger skjøtselsgrensa dels grenser mot fastmark (skogvegetasjon), og dels en liten bekk som drenerer myra ned mot Teintjønna.

Ev. spesifikke mål for delområde(r): Det er også ønskelig med tynning av trær langs vegen. Vi vil anbefale å begynne forsiktig med å ta for eksempel hvert tredje tre (la de største stå) og å kviste opp de andre der det er nødvendig for å komme til med slåtteutstyr. Hogst av alle trærne tror vi vil være uheldig fordi det lett kan gi kraftig krattoppslag.

Tilstandsmål arter: Ingen

Mål for bekjempelse av problemarter/gjengroing: -

MÅL:

Hovedmål for lokaliteten: Gjenskape et tradisjonelt slåttemyrlandskap. Åsenget og Rosåsenget er én av fire delområder i en skjøtselsplan for viktige slåttemyrer i myrlandskapet vest for Rosåsen. De andre delområdene er Hattmoenget og Korsnesmyra, Heisjan samt Karienget og Sjurdenget. Hattmoenget og Korsnesmyra prioriteres lågere enn de andre tre delområdene. Skjøtselen av delområdene må sees i sammenheng.

Konkrete delmål: Gjennomføre slått på ca. 30 daa ekstremrik, midddelsrik og intermediær myr på Åsenget og Rosåsenget i løpet av perioden 2018-2027. Målet er å etablere en syklus med ekstensiv slått av hele arealet, i utgangspunktet hvert 5. år, men det kan vurderes å øke dette til slått hvert 10. år hvis det viser seg at det er tilstrekkelig for å holde myrene åpne. Mellom hver slått bør det vurderes (i alle fall de første rundene) en kantslått med tohjulstraktor, spesielt mot vegen, for å hindre buskoppslag. I nordøst avgrenses slåttearealet av en veg, i nord av skogvegetasjon ned mot Teintjønna, i sør mot et grøfta myrområde i sterk gjengroing, og i sørvest følger skjøtselsgrensa dels grenser mot fastmark (skogvegetasjon), og dels en liten bekk som drenerer myra ned mot Teintjønna.

Ev. spesifikke mål for delområde(r): Det er også ønskelig med tynning av trær langs vegen. Vi vil anbefale å begynne forsiktig med å ta for eksempel hvert tredje tre (la de største stå) og å kviste opp de andre der det er nødvendig for å komme til med slåtteutstyr. Hogst av alle trærne tror vi vil være uheldig fordi det lett kan gi kraftig krattoppslag.

Tilstandsmål arter: Ingen

Mål for bekjempelse av problemarter/gjengroing: -

AKTUELLE TILTAK:	Prioritering (år)	Ant daa og timer	Kontroll: (Dato)
Generelle tiltak:			
Rydding	2021	Ca. 2 daa/20 t	
Slått med tohjulstraktor	2021, 2026	Ca. 30 daa/15 t	
Slått av kantene med tohjulstraktor/kantklipper kantene	2023	5 daa/5 t	
Tynning av trær langs vegen	Ved anledning		
I tillegg kommer raking, vending og bortkjøring av høy og ryddingsavfall			
Aktuelle restaureringstiltak, utover de generelle:			
Aktuelle årlige skjøtselstiltak, utover de generelle:			

UTSTYRSBEHOV: Tohjulstraktor med slåttesnute (bjelkeslåmaskin) eller tilsvarende redskap, mekanisk venderive, firhjuling med svans/henger for oppsamling/transport av gras, ljå, slipestein (for ljåblad), river, kantklipper, øks, motorsag. Tilgang til redskapsbu er nødvendig.

OPPFØLGING:
Skjøtselsplanen skal evalueres etter 10 år. Evaluering etter slåtten i 2027.

Behov for registrering av spesifikke artsgrupper:

Tilskudd søkt år:		Søkt til:	
Tilskudd tildelt år:		Tildelt fra:	

Skjøtselsavtale parter:

ANSVAR:
Person(-er) som har ansvar for iverksettelse av skjøtselsplanen.

Kilder

Lyngstad, A. 2012. Kartlegging av vegetasjon og skjøtselsplan for slåttemyr i landskapet vest for Rosåsen i Høylandet. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot. Ser. 2012-2: 1-58.

Moen, A. & Nilsen, L.S. 2005. Botaniske verneverdier for slåttemyr og forslag til skjøtsel av kulturlandskap vest for Rosåsen, Høylandet. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot. Ser. 2005-4: 1-23.

Moen, A. et al. 1983. Myrundersøkelser i Nord-Trøndelag i forbindelse med den norske myrreservatplanen. – K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Rapp. bot. Ser. 1983-1: 1-160.

Nilsen, L.S. 1996. Registrering av utvalgte kulturlandskap i Nord-Trøndelag. Sluttrapport for "Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap" for Nord-Trøndelag fylke. – Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Miljøvernavd. Rapp. 1996-3: 1-133.

Romstad, H. 2002. Skjøtselsplan for gammel kulturmark på Romstad. Gnr 101 Bnr 1. Høylandet. – Upubl. manuskript til Høgskolen i Sogn og Fjordane. 43 s.

Romstad, H. 2011. Utmarksslått og setring på Romstad, Høylandet. Upubl. manuskript.

Skjøtselsarealet på Åsenget og Rosåsenget. Ortofoto fra 2016 norgeibilder.no.

Skjøtselsplan for Karienget og Sjurdenget, slåttemyr, Høylandet kommune, Nord-Trøndelag fylke.

OVERSIKTSBILDE fra lokalitet

Foto: Anders Lyngstad

FIRMANAVN OG ÅRSTALL: NTNU Vitenskapsmuseet, Institutt for naturhistorie 2017
PLAN/PROSJEKTANSVARLIG: Dag-Inge Øien
OPPDRAGSGIVER: Høylandet kommune
LITTERATURREFERANSE (for skjøtselsplanen): Øien, D.-I. & Fandrem, M. 2017. Revidering av skjøtselsplaner for slåttemyr i landskapet vest for Rosåsen, Høylandet. – NTNU Vitenskapsmuseet naturhistorisk notat 2017-xx: 1-xx.

B. Spesiell del: (se veiledning til tabellen nederst i dokumentet)

SØKBARE EGENSKAPER (for Naturbase)

Navn på lokaliteten	Kommune	Områdenr.
Karienget og Sjurdenget	Høylandet	174320120323AL4

ID i Naturbase	Registrert i felt av:	Dato:
KF00000399 og BN00037557	Dag-Inge Øien og Marte Fandrem	15.-17.08.2017

Eventuelle tidligere registreringer (år og navn) og andre kilder (skriftlige og muntlige)
2004: Asbjørn Moen og Liv S. Nilsen
2011: Anders Lyngstad

Lyngstad, A. 2012. Kartlegging av vegetasjon og skjøtselsplan for slåttemyr i landskapet vest for Rosåsen i Høylandet. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot. Ser. 2012-2: 1-58.
Moen, A. & Nilsen, L.S. 2005. Botaniske verneverdier for slåttemyr og forslag til skjøtsel av kulturlandskap vest for Rosåsen, Høylandet. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot. Ser. 2005-4: 1-23.
Moen, A. et al. 1983. Myrundersøkelser i Nord-Trøndelag i forbindelse med den norske myrreservatplanen. – K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Rapp. bot. Ser. 1983-1: 1-160.
Nilsen, L.S. 1996. Registrering av utvalgte kulturlandskap i Nord-Trøndelag. Sluttrapport for "Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap" for Nord-Trøndelag fylke. – Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Miljøvernavd. Rapp. 1996-3: 1-133.
Romstad, H. 2002. Skjøtselsplan for gammel kulturmark på Romstad. Gnr 101 Bnr 1. Høylandet. – Upubl. manuskript til Høgskolen i Sogn og Fjordane. 43 s.
Romstad, H. 2011. Utmarksslått og setring på Romstad, Høylandet. Upubl. Manuskript.

Skjøtselsavtale:
Inngått år:
Utløper år:

Hovednaturtype:	% andel
Slåtte- og beitemyr	100
Tilleggsnaturtyper:	
Rikmyr	90

Utforminger:	% andel
Rik slåttemyr	90
Intermediær slåttemyr	10

Verdi (A, B, C):
A

Annen dokumentasjon (bilder, belagte arter m.m.)
Bilder fra lokaliteten fins hos NTNU Vitenskapsmuseet. Belagte arter er innlemmet i NTNU Vitenskapsmuseet sine botaniske samlinger

Påvirkningsfaktorer (kodeliste i håndbok 13, vedlegg 11)
P1S, P1Obv

Stedkvalitet		Tilstand/Hevd		Bruk (nå):				Vegetasjonstyper:
< 20 m		God	x	Slått	x			L2 Intermediær fastmattemyr
20 - 50 m	x	Svak		Beite				M2 Middelsrik fastmattemyr
50-100 m		Ingen		Torvtekt				M3 Ekstemrik fastmattemyr
> 100 m		Gjengrodd		Gjødsling				M4 Rik mykmatte/løsbunnmyr
		Dårlig		Brenning				

OMRÅDEBESKRIVELSE (For Naturbase og som grunnlag for skjøtselsplanen)

INNLEDNING
Utmarksslåtten har hatt stort omfang i Trøndelag, og den første jordbrukstellingen fra 1907 viser at det i Trøndelagsfylkene var 526 km^2 med utmarksslått (ca. 2 % av landarealet). Vest for Rosåsen har det vært særlig viktige slåttemyrområder, og kulturhistoria for området er dokumentert av Romstad (2002, 2011). Botaniske undersøkelser i Rosåsen har blitt gjort i flere omganger. Viktigst er det som er gjort i forbindelse med landsplan for myrreservater (Moen et al. 1983), kulturlandskapsundersøkelser i 1995 (Nilsen 1996), og ikke minst slåttemyrundersøkelsene med forslag til skjøtsel (Moen & Nilsen 2005, Lyngstad 2012). Arbeidet i 2017 er en revidering av skjøtselsplanarbeidet i 2012. Skjøtselsavtale ble inngått i 2012, og området blir nå skjøtta etter egen skjøtselsplan.

BELIGGENHET OG NATURGRUNNLAG:
Karienget og Sjurdenget ligger sørvest for Rosåsen i Høylandet kommune, 210-260 moh. Delområdet er stort, og strekker seg fra de grøfta myrene ved vegen (sør for Rosåsenget) i nord til vegen innunder Storåsen i sør. Tilførselsbekken til Grøtåa fra nord og Grøtåa er grensa i vest, og vegen innunder Rosåsen i øst, men de delene av Sjurdenget som ligger øst for denne vegen er også inkludert. Karienget er her brukt som navn på myrene fra de grøfta myrene i nord og sør til Sjurdenget. Glimmerskifer dominerer berggrunnen i det meste av området, men deler av Rosåsen består av gneis. Sammenhengende morenemateriale dekker de lågereliggende delene. Torv dekker store arealer i hele området, spesielt på de sentrale flatene. Hele området ligger over marin grense, som her er ca. 150 moh.

Fra Rosåsen er det omtrent 40 km til kysten, og undersøkelsesområdet ligger i klart oseanisk vegetasjonsseksjon, men nært overgangen til svakt oseanisk seksjon. I Høylandet går grensa mellom sørboreal og mellomboreal vegetasjonssone rundt 100 moh., mens nordboreal sone starter 250-300 moh. Storparten av undersøkelsesområdet ligger i mellomboreal sone, men noe av arealet i Rosåsen, for eksempel Korsnesmyra, er i nordboreal sone.

I Grønningfjella vest for Rosåsen er det oppgitt årlig nedbør over 2500 mm, mens normalen fra nedbørstasjonen på Høylandet (22 moh.) er 1350 mm. Ved Rosåsen er nok årlig nedbør et sted mellom angivelsene fra disse stasjonene. Et slikt humid klima med langvarig snødekke og nedbørrik sommer gir høgt grunnvatn langt utover vekstsesongen. Dette er gunstig for myrdannelse, og forklarer forekomstene av svært bratte bakkemyrer i de høgereliggende delene. Mange steder har bakkemyrene mer enn 10 grader helning, og det finnes bakkemyrer med helning over 20 grader. Særlig i de sør- og vestvendte liene kan sommertemperaturen være ganske høg, og dette gir muligheter for god plantevekst.

NATURTYPER, UTFORMINGER OG VEGETASJONSTYPER
Karienget er beskrevet av Nilsen (1996). Det største myrkomplekset på Karienget domineres sentralt av middelsrike og ekstremrike strengmyrer (løsbunn i veksling med fastmatte) som er de fineste i området vest for Rosåsen. I kantene er det bakkemyr og flatmyr. Grovt sett er den nordlige halvdelen av komplekset middelsrik, mens den sørlige delen er ekstremrik, og her er de største brunskjeneforekomstene i området. De åpne myrflatene her er blant de minst gjengrodde i Rosåsenområdet, og egner seg særs godt til gjenopptatt slått. Prøvefelt 3 er etablert sør på denne myra.

Sjurdenget krysses av en veg og har omtrent like stort areal på begge sider av denne. I sør er navnet brukt om myrene helt ned til Grøtåa. Mellom Karienget og Sjurdenget er det et område med en del skogteiger og mye gjengroende myr, og vest for dette (ned mot bekken) er det myrer som det er usikkert om hører til en av de to slåttemyrene. I det området er det mye fattigmyr, og det er ikke aktuelt for skjøtsel. Sørvest for vegen er det på Sjurdenget mye intermediær og middelsrik myr, mest svakt hellende bakkemyr (5-8 grader), men også et parti av strengmyr (med løsbunn i flarkene og fastmattestrenger). Nordover mot Karienget er det et område med sterk gjengroing som er klassifisert som skog-/krattbevokst intermediærmyr og blåtopp-eng. Like sør for parkeringsplassen ligger det området som har blitt slått i seinere tid. Myrene fortsetter sørvestover mellom to markerte skogpartier ned til et område med middelsrik og ekstremrik myrvegetasjon sør på Sjurdenget (bakkemyr og flatmyr). Her er det mye brunskjene. Nordøst for vegen er det nesten utelukkende bakkemyrer, og her ligger de rikeste myrene (med litt brunskjene) langs vegen opp til Romstadsetra. Sentralt er det nokså mye skogvegetasjon og noe mindre myrareal, mens det i øst er mer myr igjen.

ARTSMANGFOLD:
Myrene har et betydelig areal med ekstremrik vegetasjon der brunskjene (*Schoenus ferrugineus*) er en vanlig art. Brunskjene er kanskje den beste av alle karakterartene for de ekstremrike myrene i låglandet i Skandinavia, og forekomsten på de svakt hellende og flate myrene ved Sjurdenget og Karienget er interessant. Av de mange rikmyrartene nevnes i tillegg gulstarr og breiull (*Carex flava*, *Eriophorum latifolium*). Typisk for rikmyrene er dominans av brunmoser i bunnen, på fastmattene først og fremst myrstjernemose (*Campylium stellatum*), men i tillegg et stort antall andre arter. For artsliste se Moen & Nilsen (2005).

BRUK, TILSTAND OG PÅVIRKNING:
Gjenvoksingen med kratt er liten på det meste av Karienget, men sterk på storparten av Sjurdenget. Karienget har per dags dato det største sammenhengende slåttearealet i Rosåsenområdet. Vegen gjennom Sjurdenget ser ut til å gi merkbar uttørking av myrene rundt, særlig på sørvestsida. Dette er en medvirkende årsak til den sterke gjengroingen på Sjurdenget, med kraftig oppslag av kratt og stor dominans av blåtopp (*Molinia caerulaea*). Det er ryddet en god del kratt og slått et areal på ca. 20-25 daa på hver side av vegen på Sjurdenget de siste årene.

FREMMEDE ARTER:
Ingen observerte.

KULTURMINNER:
Sjurdloddo er den siste av høyløene i området som fortsatt har stående vegger, men i 2011 så denne løa ut til å være i ferd med å falle ned og forfallet har fortsatt. Restaurering av Sjurdloddo er ønskelig, slik at de fysiske kulturminnene etter slåtten i Rosåsen fortsatt kan oppleves. Slik vi ser det haster det hvis Sjurdloddo skal berges.

SKJØTSEL OG HENSYN
Vi foreslår å skjøtte et areal på ca. 100 daa på Karienget og Sjurdenget. Dette omfatter hele det sentrale myrkomplekset på Karienget og store deler av Sjurdenget. Som referanseområde foreslår vi de nordlige delene av Karienget, de østlige delene av Sjurdenget nordøst for vegen, og de sørvestlige delene sørvest for vegen. Den kraftige gjengroingen på Sjurdenget betyr at det vil kreves en stor innsats i restaureringsfasen med rydding av kratt og hyppig slått. En god del av dette er allerede gjennomført, men slåttearealet bør utvides vestover på Karienget og sørover på Sjurdenget (se kart). Langs vegen ved Sjurdenget er det noen av de samme utfordringene som på Rosåsenget, med mulig påvirkning av hydrologien og påfølgende opptørking av myrene. Mye kratt og trær hindrer utsikten til myrene, se under Rosåsenget for råd om tynning. I skjøtselsfasen foreslår vi å skjøtte disse myrene ekstensivt, men vi mener de bør slås med en rotasjon på fem år fordi dette er nokså produktive, lågtliggende myrer.

DEL AV HELHETLIG LANDSKAP:
Karienget og Sjurdenget er en del av et stort myrlandskap vest for Rosåsen.

VERDIBEGRUNNELSE:
Lågtliggende slåttemyr som er del av et stort, helhetlig slåttemyrlandskap. Store arealer ekstremrik og middelsrik myrvegetasjon som er sjelden i denne delen av Namdalen, og generelt nokså uvanlig i såpass lågtliggende strøk. De største og viktigste forekomstene av brunskjene i området.

SKJØTSELSPLAN

DATO skjøtselsplan:	UTFORMET AV:	FIRMA:
Desember 2017	Dag-Inge Øien & Marte Fandrem	NTNU Vitenskapsmuseet, Institutt for naturhistorie

UTM	Gnr/bnr.	AREAL (nåværende):	AREAL etter evt.restaurering:	Del av verneområde?
UM 70 77	101/1	xx	xx	Nei

Kontakt med grunneier/bruker (ev /informant). Før opp tidsperioder, ev datoer.	Type kontakt (befaring, tlf, e-post med mer)
Navn: Johan Romstad (grunneier/bruker) og Eystein Fiskum (Høylandet kommune), august og desember 2017.	Møte/befaring og epost

MÅL:

Hovedmål for lokaliteten: Gjenskape et tradisjonelt slåttemyrlandskap. Karienget og Sjurdenget er én av fire delområder i en skjøtselsplan for viktige slåttemyrer i myrlandskapet vest for Rosåsen. De andre delområdene er Hattmoenget og Korsnesmyra, Heisjan samt Åsenget og Rosåsenget. Hattmoenget og Korsnesmyra prioriteres lågere enn de andre tre delområdene. Skjøtselen av delområdene må sees i sammenheng.

Konkrete delmål: Gjennomføre rydding og slått på ca. 100 daa ekstremrik, midddelsrik og intermediær myr på Karienget og Sjurdenget i løpet av perioden 2018-2027. I 2018 prioriteres rydding og slått av Sjurdenget sørvest for vegen, ca. 25 daa. I 2019 prioriteres slått av Sjurdenget nordøst for vegen, ca. 30 daa, og eventuelt videre rydding der det måtte være nødvendig. Det kan også være aktuelt å slå og rydde noe på Karienget, videre sør- og vestover på myrene. I 2020 prioriteres slått av ca. 50 daa på Karienget. Målet etter dette er å etablere en syklus med ekstensiv slått av hele arealet, i utgangspunktet med femårssykluser på slåtten. Det kan etter hvert vurderes å øke dette til slått hvert 10. år hvis det viser seg at det er tilstrekkelig for å holde myrene åpne. Mellom hver slått bør det vurderes slå kantene med tohjulstraktor, for å hindre buskoppslag. Også lenger fram i tid kan det være hensiktsmessig å operere med to eller tre delområder for slått på Karienget og Sjurdenget, slik at det er en praktisk størrelse på det arealet som skal slås hvert år.

Ev. spesifikke mål for delområde(r): -

Tilstandsmål arter: Ingen

Mål for bekjempelse av problemarter/gjengroing: -

AKTUELLE TILTAK:	Prioritering (år)	Antall daa og timer	Kontroll: (Dato)
Generelle tiltak:			
Rydding på Sjurdenget sør	2018	5-10 daa/25-50 t	
Rydding på Sjurdenget nord	2019	5 daa/25 t	
Rydding på Karienget	2019	5 daa/25 t	
Slått med tohjulstraktor på Sjurdenget sør	2018, 2023	25 daa/15 t	
Slått av kanter med tohjulstraktor/kantklipper på Sjurdenget sør	2021, 2026	5 daa/5 t	
Slått med tohjulstraktor på Sjurdenget nord	2019, 2024	30 daa/20 t	
Slått av kanter med tohjulstraktor/kantklipper på Sjurdenget nord	2022, 2027	5 daa/5 t	
Slått med tohjulstraktor på Karienget	2020,2025	50 daa/30 t	
Slått av kanter med tohjulstraktor/kantklipper på Karienget	2023	10 daa/10 t	
I tillegg kommer raking, vending og bortkjøring av høy			
Aktuelle restaureringstiltak, utover de generelle:			
Aktuelle årlige skjøtselstiltak, utover de generelle:			

UTSTYRSBEHOV: Tohjulstraktor med slåttesnute (bjelkeslåmaskin) eller tilsvarende redskap, mekanisk venderive, firhjuling med svans/henger for oppsamling/transport av gras, ljå, slipestein (for ljåblad), river, kantklipper, øks, motorsag. Tilgang til redskapsbu er nødvendig.

OPPFØLGING:
Skjøtselsplanen skal evalueres innen 10 år: Etter slåtten i 2027

Behov for registrering av spesifikke artsgrupper: Ingen

Tilskudd søkt år:		Søkt til:	
Tilskudd tildelt år:		Tildelt fra:	

Skjøtselsavtale parter:
ANSVAR: Person(-er) som har ansvar for iverksettelse av skjøtselsplanen.

Kilder

Lyngstad, A. 2012. Kartlegging av vegetasjon og skjøtselsplan for slåttemyr i landskapet vest for Rosåsen i Høylandet. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot. Ser. 2012-2: 1-58.

Moen, A. & Nilsen, L.S. 2005. Botaniske verneverdier for slåttemyr og forslag til skjøtsel av kulturlandskap vest for Rosåsen, Høylandet. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot. Ser. 2005-4: 1-23.

Moen, A. et al. 1983. Myrundersøkelser i Nord-Trøndelag i forbindelse med den norske myrreservatplanen. – K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Rapp. bot. Ser. 1983-1: 1-160.

Nilsen, L.S. 1996. Registrering av utvalgte kulturlandskap i Nord-Trøndelag. Sluttrapport for ”Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap” for Nord-Trøndelag fylke. – Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Miljøvernavd. Rapp. 1996-3: 1-133.

Romstad, H. 2002. Skjøtselsplan for gammel kulturmark på Romstad. Gnr 101 Bnr 1. Høylandet. – Upubl. manuskript til Høgskolen i Sogn og Fjordane. 43 s.

Romstad, H. 2011. Utmarksslått og setring på Romstad, Høylandet. Upubl. manuskript.

Kart over Karienget og Sjurdenget

Avgrensing av potensielt skjøtselsareal på Karienget (venstre) og Sjurdenget (høyre). Ortofoto fra 2016 norgeibilder.no

NTNU Vitenskapsmuseet er en enhet ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, NTNU.

NTNU Vitenskapsmuseet skal utvikle og formidle kunnskap om natur og kultur, samt sikre, bevare og gjøre de vitenskapelige samlingene tilgjengelige for forskning, forvaltning og formidling.

Institutt for naturhistorie driver forskning innenfor biogeografi, biosystematikk og økologi med vekt på bevaringsbiologi. Instituttet påtar seg forsknings- og utredningsoppgaver innen miljøproblematikk for ulike offentlige myndigheter innen stat, fylker, fylkeskommuner, kommuner og fra private bedrifter. Dette kan være forskningsoppgaver innen våre fagfelt, konsekvensutredninger ved planlagte naturinngrep, for- og etterundersøkelser ved naturinngrep, fauna- og florakartlegging, biologisk overvåking og oppgaver innen biologisk mangfold.

ISBN 978-82-8322-121-3
ISSN 1894-0064

© NTNU Vitenskapsmuseet
Publikasjonen kan siteres fritt med kildeangivelse

www.ntnu.no/museum

NTNU
Vitenskapsmuseet